

VUOSIKERTOMUS 2022

MTK-Pohjois-Savo ry

MTK-Pohjois-Savo ry

VUOSIKERTOMUS 2022

105. toimintavuosi

Kuva yllä: Johtokunnan jäsenet vuonna 2022 (pl. Harri Tuomainen)

Puheenjohtaja

Perttu Sirviö, Iisalmi,
puh. 050 323 6191, perttu.sirvio@gmail.com

Varapuheenjohtaja

Noora Räsänen, Leppävirta
Puh. 040 154 1234, noora.hj.rasanen@gmail.com

Johtokunnan muut jäsenet:

Lassi Heiskanen, Vieremä, puh. 040 559 1695
Jarkko Hyttinen, Sonkajärvi, puh. 050 308 1334
Tiina Korhonen, Vesanto, puh. 040 828 1919
Ville Pekkarinen, Kuopio, puh. 040 038 4104
Janne Sirviö, Juankoski, puh. 040 0465738
Harri Tuomainen, Siilinjärvi, puh. 050 516 3518
Jouko Åkerlund, Vieremä, puh. 040 554 8373

Kansilehden kuva: Jari Kauhanen MTK-Kiuruvesi 100 vuotta juhlapuhe Kiurusalissa.

Toiminnanjohtaja Jari Kauhanen
Puh. 040 505 6718, jari.kauhanen@mtk.fi

Järjestöasiantuntija (1.3.22 alk.) Heini Mämmi
Puh. 050 434 6943, heini.mammi@mtk.fi

Maaseutunuorten asiamies Vilma Kuosmanen
Puh. 044 413 3503, vilma.kuosmanen@mtk.fi

Toimistos sihteeri Susanna Purhonen
Puh. 044 413 3501, susanna.purhonen@mtk.fi

Projektipäällikkö Anne-Mari Heikkinen
Innostu Tiedosta! Puh. 044 705 0401, anne-mari.heikkinen@mtk.fi

Aluepäällikkö Sirpa Lintunen
MTK-Keskusliitossa 1.3.2022 alkaen. Heini Mämmi toimii sijaisena Pohjois-Savon liitolla.

Postiosoite Tehdaskatu 37–39, 70620 KUOPIO
Sähköposti pohjois-savo@mtk.fi tai etunimi.sukunimi@mtk.fi
Kotisivut <https://pohjois-savo.mtk.fi/>
Facebook www.facebook.com/mtk.pohjoissavo/
Instagram www.instagram.com/mtk.pohjoissavo/

MTK-Pohjois-Savon toimihenkilöt osallistuvat yhdistysten sääntömääräisiin kokouksiin. MTK-lisalmi kokousti huhtikuussa Liikuntakeskus Liikkeen tiloissa.

SISÄLLYS

TERVEHDYKSET	6
MTK-Pohjois-Savon puheenjohtajan tervehdys	6
MTK:n puheenjohtajan tervehdys	6
TOIMINTA VUONNA 2022	7
Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja raju kustannusten nousu otti pääroolin edunvalvonnassa	7
POIMINTOJA TYÖSTÄ VUODEN AIKANA	8
Kevättalvi	8
Kesä	8
Syystalvi	9
KOKOUKSET	10
Johtokunta	10
MTK-Pohjois-Savon kevätkokous	14
MTK-Pohjois-Savon Syyskokous	15
Maaseutunuorten toiminta Pohjois-Savossa vuonna 2022	16
MTK-Pohjois-Savon hankkeet	18
EDUNVALVONTAA VALIOKUNTIEN KAUTTA	19
Elinkeinopolitiikka ja yrittäjyys	19
Peltokasvit	22
Liha	23
Maito	27
Luomu	28
Osaaminen ja hyvinvointi	31
Kuluttajatyö	33
Jäsenpalvelut	33
LIITON HALLINTO JA TOIMIHENKILÖT 2022	36
Johtokunta	36
[OBJ]	
[OBJ]	
[OBJ]	
Toimihenkilöt 2022	38
TILASTOJA MAATALOUESTA POHJOIS-SAVOSSA	41

Rahavirrat ja tuotannon rakenne.....	40
Omistajanvaihdokset ja investoinnit	43
Lomitus (PÄIVITTY MAALISKUUSSA).....	43
Mela-turva	44

TERVEHDYKSET

MTK-Pohjois-Savon puheenjohtajan tervehdys

Pertun tervehdys.

MTK:n puheenjohtajan tervehdys

Marttilan tervehdys.

TOIMINTA VUONNA 2022

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja raju kustannusten nousu otti pääroolin edunvalvonnassa

Vuosi 2022 oli MTK-Pohjois-Savon 105. toimintavuosi. Yhdistys on perustettu 16.9.1917 ja vuonna 2022 toimialue oli Pohjois-Savon maakunta lukuun ottamatta Joroisten kuntaa, joka siirtyi Pohjois-Savon maakuntaan vuoden 2021 alussa. Liiton jäseninä on 20 MTK-yhdistystä, joilla oli 3 248 jäsentilaa ja niillä oli 3205 vastuuhenkilöä ja 4568 perheenjäsentä. Yhteensä jäseniä oli vuoden 2022 lopussa 7996. Henkilöjäseniä yhdistyksissä oli 164 ja kunniajäseniä 20.

MTK-Pohjois-Savon jäsenillä oli keskimäärin 32,93 hehtaaria peltoa ja 65,29 hehtaaria metsää vuonna 2022. Yhteensä Pohjois-Savon liiton jäsenillä oli peltoa 106 940 hehtaaria ja 212 052 hehtaaria metsää.

Liiton yhteisöjäseniä ovat Itä-Suomen sikatalouskerho, Lihakunta, LähiTapiola ryhmä, Osuuskunta Maitosuomi, Osuuskunta Maitomaa, ProAgria Pohjois-Savo ry, Savon Lihautakerho ry ja Suonenjoen Seudun Marjanviljelijäin yhdistys r.y. (SSMY)

Vuonna 2022 edunvalvontatyö jatkui alkuvuodesta vielä hieman koronan sanelemana, mutta kesää kohden etätapaa-
miset vähenivät ja päästiin osittain kiinni vanhaan normaaliin eli livetapaamisiin. Toki korona jätti jäljen liiton ja yhteistyötahojen toimintaan, etäkokoukset ovat tulleet jäädäkseen osaksi työelämäämme. 24.2.2022 alkoi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, jolla oli huomattavat vaikutuksen maailman markkinaan ja myös ehdottomasti Suomeen. Maatalouteen vaikutuksia hyökkäyssodasta oli kasvavat kustannukset sekä kausityöntekijöiden saatavuus maataloille sotatilanteessa. Maatalouteen ohjattiin 2022 vuonna 300 miljoonan kriisipaketti, jonka kohdistamisessa olisi ollut parantamisen varaa. Loppuvuotta kohden keskeisiksi edunvalvonnan kohteiksi nousivat kustannusten rajun nousun aiheuttamat vaikutukset maatalouden harjoittamiseen sekä uuden maatalouspolitiikan CAP27 tukien muuttuvat mak-
suaikataulut.

Luottamus- ja toimihenkilöt osallistuivat vuoden aikana laajasti maakunnan kehittämiseen eri yhteisöissä, tärkeimpinä Pohjois-Savon maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) ja Pohjois-Savon ilmastotiekartta työhön. Pohjois-Savossa toteutettavien hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyyn osallistuttiin 14 eri hankkeessa. Toimihenkilöt osallistuivat lisäksi yhteistyöryhmien kokouksiin mm. vesiensuojelussa, jäteasioissa, lomituksessa, maatalousalan opetuksessa, työvoiman hankinnassa ja työterveyshuollossa. Toiminnanjohtaja ja järjestöasiantuntija osallistuivat vuoden aikana (148+61) kokoukseen tai tilaisuuteen, jossa järjestäjänä oli järjestön ulkopuolinen taho. Viljelijöille oli tarjolla kolmatta vuotta MTK-Pohjois-Savon kilpailuttamat työterveyshuoltosopimukset. Yhteistyökumppanit olivat Järviseudun/Kallaveden työterveys Oy:t ja Terveystalo Oy.

Seitsemän MTK-yhdistystä toimi kahden vuosittaisen kokouksen mallissa ja 13 yhdistystä yhden vuosittaisen kokouksen mallissa. Liiton toimihenkilöt osallistuivat kaikkien yhdistysten kokouksiin. MTK-Kiuruvesi juhli 100. toimintavuottaan huhtikuussa 2022.

MTK-Pohjois-Savon nettisivuilta löytyy uutisia ja ajankohtaista tietoa. Jokapäiväisessä viestinnässä käytetään Facebook-sivua, jolla oli vuoden 2022 lopulla noin 2471 seuraajaa. Instagram-tilillä on noin 771 seuraajaa. Jäsenyhdistyksille ja jäsenille tehdään kohdennettua viestintää sähköpostilla. Yhdistysten ja liiton luottamushenkilöille on myös oma suljettu Facebook-ryhmä.

Yhteistoimistossa osoitteessa Tehdaskatu 37 työskentelevät MTK-Pohjois-Savon lisäksi MHY-Pohjois-Savo, Maaseutuammattiin ry, Mela-asiamiehet ja asiakaspalvelu ja MTK:n metsälinjan kenttäpäällikkö. Kiitos kaikille, jotka ovat lähettäneet toimistoomme vapaakappaleet sanomalehdistä.

POIMINTOJA TYÖSTÄ VUODEN AIKANA

Ukrainan sota vaikuttaa globaaliin ruokajärjestelmään. Kustannusten nousu jatkuu, joka koettelee niin maataloutta kuin elintarviketeollisuutta. Suuri epävarmuus kohdistuu myös vuoteen 2023. Ruuan hinnannousu kiihtyy yleistä inflaatiota nopeammaksi.

Suomessa maatalouden kannattavuuskriisi on jatkunut pitkään, joka on muuttunut vaikeaksi maksuvalmiuskriisiksi. Maatalouden kustannusten nousu on historiallisen suurta ja paljon enemmän yleistä inflaatiokehitystä. Erityisesti kotieläintuotannon kustannusten nousua ei ole saatu vietyä maatalouden tuotteiden hintoihin. Korkea kustannustaso lisää kasvinviljelyn riskiä, joka myös vaikuttaa satoon sitoutuvaan käyttöpääomaan.

Vaikeassa tilanteessa on tärkeää säilyttää kotimainen maataloustuotanto ja omavaraisuus. Suomen maatalouden kanalta suurin epävarmuus koskee myös kasvukautta 2023. Riskinä on viljelijöiden maksuvalmiuden heikkeneminen, tuotannon vähentäminen tai lopettaminen sekä elintarvikeomavaraisuuden heikkeneminen. Useilla tiloilla ei ole enää talouspuskureita, jotka auttaisivat pahimman ajan yli. Siksi tarvitsemme nopeasti lisää maatilojen maksuvalmiutta ja kannattavuutta parantavia toimia jo nyt päätettyjen toimien lisäksi.

KEVÄTTALVI

Maa- ja metsätalouden verokoulutus järjestettiin etänä 29.1.2021 ja 10.2.2021 MTK-Itä- ja Keski-Suomen alueella. Verokoulutukseen osallistui 225 henkilöä. Kouluttajina toimivat verojohtaja Timo Sipilä MTK:sta ja yrittäjä Hannu Vuoriniemi Vuoriniemi Consulting Oy:stä. MTK-Itä- ja Keski-Suomen alueen yhdistysten luottamushenkilöpäivät pidettiin verkkotapaamisena helmikuun alussa. Tapahtumaan osallistui 121 henkilöä, joista 46 oli Pohjois-Savosta.

MTK-Pohjois-Savo oli mukana verkossa järjestetyssä Finland Works-tapahtumassa helmikuussa TE-palveluiden ja Suomenjoen Seudun Marjanviljelijöiden kanssa kertomassa maakunnan työmahdollisuuksista. Kuntavaaliehdokkaina oleville MTK:n jäsenille järjestettiin Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteistyönä koulutustilaisuus, jossa käsiteltiin mm. julkisia hankintoja ja maankäyttöasioita.

Pohjois-Savon kylät ry:n Ikäihmiset kiinni lähiyhteisöön -hankkeen kanssa järjestettiin kolme etätutustumista maataloilille kevään 2021 aikana. Harri Tuomainen tutustutti vieraat lypsykarjatalaan Siilinjärvellä, Lassi Heiskanen kertoi hevosstaloudesta Vieremällä ja Minna Puranen kertoi lammastilan arjesta Tervossa.

Oiva-jäsenrekisterikoulutusta järjestettiin MTK-yhdistysten sihteereille Teamsin kautta viikoittain kevättalvella jäsenlaskutuksen aikana. Lisäksi yhdistyksiä koulutettiin lähettämään sähköpostia Oivasta. Yhdistyksille järjestettiin myös koulutus yhdistyksen varallisuuden hallinnasta yhteistyössä Lähitapiolan kanssa.

KESÄ

Johtokunta tapasi Savo-Karjalan kansanedustajat Markku Eestilän, Marko Kilven, Tuula Väätäisen ja Matti Semin elokuussa Vesannolla Tiina Korhosen kasvinviljelytilalla.

Kesän ajan MTK-Pohjois-Savo oli mukana MTK:n hallinnoimassa Töitä Suomesta- neuvontapalvelussa, joka vastasi kausityövoimaa työllistävien viljelijöiden kysymyksiin puhelimitse.

MTK-Pohjois-Savon toimihenkilöt vierailivat Farmareilla Mikkeliissä. Mukana oli myös Keskusliiton Sirpa Lintunen.

SYYSTALVI

Yhdistyksiä kannustettiin organisoimaan Kokkaa kotimaista-ruokatarvikkeet yläkoulujen kotitalousryhmille, 11 yhdistystä oli mukana toiminnassa.

Kuvassa Maaseutunuuoria Elonkorjuujuhlassa Kuopion torilla elokuussa 2022.

KOKOUKSET

JOHTOKUNTA

Johtokunta kokoontui kertomusvuonna kymmenen kertaa. MTK-Pohjois-Savo teki lausunnot mm. seuraaviin asioihin:

- ammattillisen koulutuksen hallitusuudistus
- eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
- eläinlääkintähuollosta
- väyläverkostosta
- maakuntakaavasta
- lunastuslaista
- sähkölinjatyössä aiheutetun vahingon korvaamisesta
- lomituspalvelulain uudistamisesta yhdessä keskusliiton kanssa

10.1.2021 Järjestäytymiskokous MTK-Pohjois-Savon toimisto

Johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Perttu Sirviö Iisalmesta ja varapuheenjohtajaksi Noora Räsänen Leppävirralta. Kokouksessa nimettiin vuodeksi 2022 liiton valiokunnat, työryhmät ja edustukset. Kokouksessa käsiteltiin liiton kevätkauden toimintaa 2022.

24.1.2022 Teams

Johtokunta päätti vuokrata Sirpa Lintusen työpanoksen Keskusliitolle 1.3.2022-31.12.2022 väliseksi ajaksi. MTK-Pohjois-Savo ja MTK Keskusliitto tekivät asiasta työpanoksen vuokraussopimuksen. MTK-Pohjois-Savo palkkasi Heini Mämin määräaikaiseen työsuhteeseen järjestötyön asiantuntijatehtäviin.

14.3.2022 Etäkokous Teams

Innostu Tiedosta -hankkeen jatkoajan hakeminen. Ukrainan sodan vaikutukset Suomeen.

23.3.2022 MTK-Pohjois-Savon toimisto ja etäkokous Teams

Kokous valtuuskunnan jäsenten kanssa. Johtokunta kävi keskustelua edunvalvonnan ajankohtaista sekä kannattavuuskriisiin ja huoltovarmuuteen liittyvistä asioista sekä valtuuskunnan kokouksessa esille otettavista asioista. Keskustelun pohjalta johtokunta päätti toimenpiteistä. Lisäksi keskusteltiin IKS-alueelle tarpeellisesta yhteisestä maaseutunuorten asiamiehestä.

12.4.2022 MTK-Pohjois-Savon toimisto ja etäkokous Teams

MTK-Pohjois-Savon johtokunta kävi läpi kevään kannattavuuskriisiä ja huoltovarmuuteen liittyviä asioita. Huoltovarmuuspaketin kohdentuminen ei onnistunut, etenkin märehäjäsektori on unohdettu. Huoltovarmuuspaketin yksityiskohdat ja jakautuminen epäselvää. Kuluttajat, teollisuus ja kauppa tulisi saada ymmärtämään, että tilanne maataloilla ei todellakaan ole parantumassa huoltovarmuuspaketin avulla.

Korvauskelvottomille pelloille tulisi saada myös tuki kohdentumaan. Valtuuskunnan kokouksessa ehdotettiin ottamaan yhteyttä oman alueen ELY-keskuksiin korvauskelvottomien asian suhteen, ELY-keskukset ottavat yhteyttä MMM. Lisäksi uuteen maatalousministeriin Antti Kurviseen otettiin yhteyttä ja hän vieraili Kiuruvedellä.

7.6.2022 MTK-Pohjois-Savon toimisto ja Teams

Johtokunta käsitteli selvitystä liiton taloudesta alkuvuoden osalta. Budjetin raameissa on pysytty alkuvuoden osalta. Kotieläintilojen väheneminen huolettaa tulevaisuutta ajatellen. Peltokylttikampanjaan saatiin säätiöltä 75 000 €, joka etenee kylttiilauksilla ja somekampanjalla. Maaseutuammattiin sai säätiöltä 10 000 €. Innostu Tiedosta -hanke on saanut jatkoa-aikapäätöksen ja hanke jatkuu heinäkuulle 2023. MTK-Pohjois-Savo osallistuu Muovit kiertoon -hankkeen pilotointiin.

Säätiöltä IKS-alueen maaseutunuorten toimeen 45 000 €. Yhteiset hankevalmistelut IKS-alueella tulevaisuudessa. IKS-alueen toimihenkilöpäivät 24–25.8. Strategian käsittely toimihenkilötasolla. IKS-alueen liittojen pj.+ ja tj. kokous syyskuussa. Yhdistysten pj.+ sihteeripäivät 13.10. Tiedon kulkua IKS alueella tulee parantaa.

Nautapuoella eläinten hyvinvointikorvausta ei aukaista. Tiloilla on todellinen ongelma kassan riittävyys. Monet kotieläintilat lopettavat toimintansa, mikäli niillä siihen on mahdollisuus.

19.8.2022 Johtokunnan vierailu MTK- Tervo-Vesanto -yhdistyksen vieraana

Vierailussa mukana oli Tuomas Kuhmonen, tutkimusjohtaja (Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto), Maaseudun sivistysliiton hallituksen pj. Aiheina oli mm. maaseudun näkymät tulevaisuustutkimuksen näkökulmasta ja maatilojen kehitysnäkymät 2030.

Vaikuttajavalmennukseen Pohjois-Savosta esitettiin Kaarina Virtaa, Harri Tuomaista ja Vilma Kuosmasta. Kaikki pääsivät keskusliiton päätösestä valmennukseen.

MTK-Pohjois-Savon on saanut yhdessä MHY-Pohjois-Savon kanssa MTK-Säätiöltä rahoituksen jäsenhankintaan ja maaseutunuorten toimintaan. Toimintaa tehdään Pohjois-Savon ja myös Itä-Keski-Suomen alueella hyödyntäen myös alueen liittojen metsänhoitoyhdistysten budjettivaroja ja henkilöstöä. MTK-Pohjois-Savo palkkaa tehtävään vuoden määräaikaiseen työsuhteeseen kokoaikatyötä tekevän henkilön. Henkilö hoitaa maaseutunuorten asiamiehentehtävät ja jäsenhankintaan liittyvät tehtävät.

Johtokunta järjesti Savo-Karjalan kansanedustajille vierailun Tervo-Vesanto alueelle elokuussa 2022.

24.10.2022 MTK-Pohjois-Savon toimisto ja etäyhteys Teams

MTK-Pohjois-Savon strategia 2023–2027 ja sen lisäksi kokouksessa käsiteltiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio esitettäväksi liiton syyskokoukselle.

Toimintaympäristön muutoksia olivat kustannuskriisi ja aleneva tilakehitys. Alalle on myös saatava tekijöitä. Metsätilojen määrä ei kärsi samalla tavalla kuin maatilojen.

Visio: *"Huolehdimme Pohjois-Savossa, että hyvä tulevaisuus kasvaa meillä."*

MTK- Pohjois-Savon strategian pohjana on MTK:n strategia, liittokokousasiakirja, MTK- Pohjois-Savon toiminta-ajatus, säännöt sekä liiton toimintasuunnitelma. Valmistelussa on ollut johtokunnan ja IKS-alueen liittojen kehittämistilaisuuksia, kokouksia, kyselyjä ja arvioita toiminnasta. Strategiatyössä on myös hyödynnetty Maaseudun Sivistysliiton osaamista ja keskusliiton tukea. Arvoina MTK-Pohjois-Savolla on samat kuin kattojärjestöllä: *jatkuvuus ylisukupolvien, avoimuus, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus, yrittäjyys sekä asiantuntevuus.*

Strategia:

Olemme maakuntamme vaikutusvaltainen maaseutuelinkeinonharjoittajien etujärjestö.

Toimintamme perustuu avoimeen vuorovaikutukseen ja asiantuntemukseen.

Toimimme aktiivisessa yhteistyössä muiden maaseudun ja sen elinkeinojen eteen työskentelevien tahojen ja ihmisten kanssa.

Hyödynnämme yhteisiä resursseja liiton toimialueen metsänhoitoyhdistysten ja Itä- ja Keski-Suomen alueen MTK-liittojen kanssa.

Olemme mukana Pohjois-Savon ja Järvi-Suomen alueen kehittämishanketoiminnassa.

Tavoitteemme on maatilojen ja maaseutuyritysten kannattavuuden parantaminen ja jatkuvuuden turvaaminen ja yrittäjien hyvinvointi.

Puolustamme yksityistä omistusoikeutta ja yrittäjyyttä sekä vahvistamme jäsenistön yhteenkuuluvuutta.

10.11.2022 Liiton toimisto ja teams

Esitettiin valtuuskunnan edustajille strategia ja toimintasuunnitelma vuodelle 2023. Puheessaan Kauhanen nosti esille tämänhetkisen taloustilanteen vaikutuksen tilatasolle. Mikäli tilanne ei parane ja tilojen määrä alkaa holtittomasti laskea, vaikuttaa tilanne jo maamme huoltovarmuuteen. Huoltovarmuus ei ole poliittinen kysymys vaan virkavallan kysymys. Ennakointi, koordinointi, parempi tiedottaminen sekä markkinatietoisuuden kasvattaminen olisi tärkeää.

16.12.2022 Saana, Kuopio

Johtokunnan jäsenet viettivät keskenään iltaa Saanalla ja kokoustivat ohessa.

Kokous aloitettiin kiittämällä Villeä pitkästä ja ansiokkaasta työstä liiton johtokunnassa. Keskusteltiin kuluneen vuoden onnistumisista liiton toiminnassa. Todettiin, että positiivisen ajattelun mallia on saatu mukaan toimintaa aiempaa enemmän, lisäksi Heinin rekrytointi Sirpan sijaiseksi koettiin erittäin onnistuneeksi. Vuoden aikana on saatu lisää somenäkyvyyttä ja päivityksiä on entistä enemmän. Yksittäisenä onnistumisena voidaan pitää peltokylttikampanjan lanseerausta, toki seuraavalle vuodelle jäi sen kanssa vielä paljon työtä. Keskusteltiin toimihenkilöiden tekemästä työstä vuoden aikana ja todettiin asioiden olevan hyvällä tasolla.

Kehitettävää todettiin olevan jäsensähköposteissa. Osa jäsenistä kokee ne liian pitkinä, mutta toisaalta omat ongelmat tulee myös lyhyempien, mutta useammin lähetettävien viestien kanssa.

MTK-POHJOIS-SAVON KEVÄTKOKOUS

Kevätkokous pidettiin 25.4.2022 Savonia-Ammattikorkeakoululla. Alustajina kokouksessa toimivat Europarlamentaarikko Elsi Katainen ja MTK:n toiminnanjohtaja Jyrki Wallin. Puheenjohtajana toimi Kati Partanen lisäalasta ja sihteerinä toiminnanjohtaja Jari Kauhanen. Kokoukseen osallistui 85 henkilöä, joista 68 oli jäsenyhdistysten virallisia kokousedustajia ja 1 edusti yhteisöjä. Kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin liiton tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2021

Tasavallan presidentin myöntämät kunniamerkit luovutettiin Timo Lindsbergille ja Rauni Eskeliselä. Sirpa Hakkarainen oli estynyt pääsemästä paikalle, hänelle luovutus tehtiin liiton johtokunnan kokouksessa kesäkuussa.

Kevätkokouksen tiedote:

Jokaisella valinnalla on merkitystä

Ruuan kysyntä kasvaa väestömäärän ja elintason nousun myötä. Ruuantuotanto ei ole kasvanut kysynnän mukana. Tuotantoa rajoittaa raaka-ainepula mm. lannoitteista sekä viljelykelpoisen maa-alan väheneminen ja viljelylle epäedullisten sääolosuhteiden lisääntyminen. Ukrainan sota on tuonut lisää epävakautta ruuantuotantoon ja ruokamarkkinoihin. Vaikutukset näkyvät kaikkialla maailmassa. Ruuan saatavuudessa alkaa olla ongelmia ja hinnat ovat voimakkaassa nousussa.

Ruoka maksaa monessa maassa jo paljon enemmän kuin Suomessa. Ero on vielä selvempi, kun hintatason suhteuttaa käytettävissä oleviin tuloihin. Suomessa ruokaan menee keskimäärin noin 12 % käytettävissä olevista tuloista. Ruuan hintojen nousu on myös Suomessa välttämätöntä. Tuottajahintoja tulee nostaa vastamaan ruuan tuottamisen korkeaa kustannustasoa. Hinnannostoissa on syytä huomioida, että korkea kustannustaso jatkuu pitkälle tulevaisuuteen ja kaikki tulevat panoshankinnat ovat kalliilla hankittuja.

Onnistuminen tulevassa sadossa vaikuttaa paljon niin hintoihin kuin saatavuuteen.

Kalliit panokset kannattaa käyttää erityisen tarkkaan ja tuottavasti. Panostaminen suurin satoihin ja parhaiden lohkojen viljelyyn on suositeltavaa. Tilojen välistä yhteistoimintaa sadon tuottamisessa ja käytössä on hyvä edelleen lisätä.

Kuluttajien ostovalinnoilla on suuri merkitys oman maan ruuantuotannon jatkuvuudelle. Kotimaisen vaihtoehdon valitseminen on suuri teko kotimaisen ruuantuotannon puolesta. Haastamme kuluttajien lisäksi myös julkisen ruokahuollon valitsemaan kotimaisen vaihtoehdon. Julkisella puolella on nyt näytönpaikka; esimerkillinen toiminta ja teot, luovat muille askelmerkit seurattavaksi. Hintojen noususta huolimatta voimme vähentää ruokaa kuluva rahamäärää panostamalla laatuun ja pienentämällä sitä kautta hävikkiä.

Oman maan ruuantuotanto antaa meille varmuutta ruuan saatavuudesta ja pitää ruuan hinnan kohtuullisena. Jokaisella suomalaisella on vaikuttamisen mahdollisuus siihen, kuinka tässä onnistumme.

Viljelijöinä teemme työtä kotimaisen ruuan eteen vuoden jokaisena päivänä, tänään ja huomenna. Tule seuraamaan meitä ja sitä, kuinka työssämme onnistumme; www.facebook.com/mtk.pohjoissavo/

MTK-POHJOIS-SAVON SYYSKOKOUS

Syyskokous pidettiin 28.11.2022 Iso-Valkeisella Kuopiossa. Kokoukseen osallistui 60 virallista kokousedustajaa jäsenyhdistyksistä ja 1 yhteisöjen edustaja, lisäksi kokousta seurasi 17 henkilö etäyhteydellä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Eija Koponen ja sihteerinä toiminnanjohtaja Jari Kauhanen.

Kokouksessa hyväksyttiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2022. Kokous päätti luottamushenkilöiden palkkioista. Liiton johtokuntaan kolmivuotiskaudeksi 2022–2024 valittiin jatkamaan Noora Räsänen Leppävirralta ja Harri Tuomainen Siilinjärveltä. Uutena johtokuntaan tuli Atte Kiiski Kuopion Nilsiästä.

MTK:n valtuuskuntaan valittiin vuosiksi 2023–2024 uutena varsinaisena jäsenenä Bartje Harmoinen Kiuruvedeltä ja varajäsenenä Rauno Savolainen Lapinlahdelta ja myös uutena varsinaisena jäsenenä Jari Kajan Kuopion Karttulasta ja varajäsenenä Vilma Kuosmanen Kuopion Juankoskelta.

Toiminnantarkastajiksi vuodelle 2023 valittiin Tuula Kuosmanen Kuopion Nilsiästä ja Eero Kyllönen Kiuruvedeltä. Varatoiminnantarkastajiksi valittiin Kaija Röpelinen Sonkajärveltä ja Hannu Smolander Tuusniemeltä. Tilintarkastajaksi valittiin Seppo Koski HTM Siilinjärveltä ja varatilintarkastajaksi Juha Tissari KHT, JHTT Kuopiosta.

Syyskokouksen tiedote:

Tarvitsemme omavaraista ruokaa ja energiaa

Ruoka- ja energia ovat kallista Euroopassa ja Suomessa. Hintoja ovat nostaneet supistuva tuotanto, jota ovat kiihdyttäneet EU:n poliittiset päätökset, koronan aiheuttamat tuotantokapeikot ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Ruuan ja energian riittävyys ei ole enää itsestäänselvyys.

Tarvitsemme omaa tuotantoa niin ruuassa, kuin energiassa. Oma tuotantomme kuitenkin supistuu maatilojen luopuessa tuotannosta heikon kannattavuuden johdosta. Energian tuotantoa vähentää nopea luopuminen turpeen käytöstä, ja metsien hyödyntämistä uhkaavat EU:n ennallistamissuunnitelmat.

Suomessa on mahdollista tuottaa omaa ruokaa ja energiaa. Ilman riittävää kannattavuutta tai rajoituksia lisäämällä se ei kuitenkaan tapahdu. Ruuantuotannon säilyttämiseen tarvitaan nopeasti kohdennettuja toimia jo tulevien kausien aikana. Tuotannon kehittämiseen on oltava pitemmän ajan strategia, johon kaikkien toimijoiden tulee sitoutua. Ruokaa on oltava varaa tuottaa ja ostaa.

- Maatiloille tulee saada sähköön, öljyyn ja lannoitteisiin tarkoin kohdennetut kustannustuet.
- Hallituksen tulee antaa riittävät vakuudet ja toimintaedellytykset pankeille, että ne voivat kohtuullisella rahoitusriskillä ja kohtuullisella korolla edelleen rahoittaa maataloutta. Lisäksi tarvitaan pankeista riippumatonta kiinteäkorkoista rahoitusta tulevaisuuden investointeihin.
- Tukien maksuaikoihin ei saa tulla heikennyksiä. Luonnonhaittakorvaus on maksettava edelleen lokakuussa eikä joulukuussa. Luomutuki pitää saada myös maksuun lokakuussa kuten nytkin on.
- Kotimaan energiainvestointeihin on panostettava rahoituksen, tutkimuksen ja nopean lupien myöntämisen kautta.
- Metsien käyttöön ei saa tulla lisää rajoituksia EU:n ennallistamisvaatimuksista.
- Turpeen käytölle on saatava riittävän pitkä ja taloudellisesti kannattava siirtymäaika.

C-liittojen toiminta

C-liitot pitivät vuoden aikana kaksi kokousta. Kevään etäkokouksessa 21.3. valmisteltiin kevät valtuuskunnan kokoukseen tuotavia asioita. Syksyn kokouksessa Pihtiputaalla 15.11. oli syysvaltuuskunnan kokoukseen tuotavat asiat.

MAASEUTUNUORTEN TOIMINTA POHJOIS-SAVOSSA 2022

Pohjois-Savon maaseutunuoret

”Miksi nuorten toimintaan on lisättävä resursseja välittömästi:

Koska nuorissa leppää **järjestön jatkuvuuden pohja**. Yhdistyksissä toimimisen into on ollut pitkään laantuvaa erityisesti nuorilla, maatalousala ei ole poikkeus, ja nuoret maatalousyrittäjät ovat erittäin kiireisiä. On keksittävä uusia toimintatapoja luottamusverkoston ylläpidon eteen, jolle MTK:n toiminta perustuu.”

”jotta jatkuvuus yli sukupolvien ja avoimuuden lisääntyminen toteutuisi jatkossa. Tähän tulee tarttua välittömästi järjestöremontin yhteydessä. Maaseutunuoret ovat ensimmäinen kosketus MTK:n toimintaan.”

Alkuvuosi 2022 painottui etätapahtumiin – keväällä alettiin järjestämään muun muassa perjantaipirtelöitä uudelleen.

Tapahtumat:

Maaseutunuorten tapahtumat alkoivat etätapahtumin: Valtakunnallinen kevätparlamentti toteutettiin etänä, mutta syksyn Syysparlamentti päästiin jo järjestämään livetapahtumana Pirkanmaalla lokakuussa. Kuntoremontti Vierumäellä toteutettiin keväällä, ja syksyllä Tanhuvaarassa Pohjois-Karjalassa. Joulukuussa oli aika sytyttää tienvarsille joulutulet ilahduttamaan joululiikenneteen kulkijoita.

- 13.2. Maaseutunuorten kevätparlamentti etänä
- 17.–19.3. Maaseutunuorten ja aikuisten kuntorempa Vierumäellä
- 27.–29.10. Maaseutunuorten syysparlamentti Pirkanmaalla
- 22.12. Maaseutunuorten joulutulet syttyivät ympäri maakuntaa Suomalaisen ruoan ja kotimaisuuden merkiksi.

Perjantaipirtelö-kierto:

Perjantaipirtelö-kierto alkoi Kaavilla toukokuussa. Menestyksellä Maaningan perjantaipirtelökierto oli saanut useita kymmeniä osallistujia mukaan. Loppuvuoden pirtelöt toteutettiin mm. Kuopion Toivalassa, Pitkäsän saunatiloissa, jossa oli myös valintakokous. Siellä oli myös parikymmentä osallistujaa.

- 6.5. klo 20 Kaavi, Pub Guesta
- 3.6 klo 19 Maaninka, Veskun kievari
- 1.7 Mikkeli, FARMARI-näyttely
- 5.8 Tuusniemi, HojoHojo
- 9.9. Sonkajärvi, Ruukintupa valoshow
- 7.10. Varpaisjärvi, Reippaankulma
- 24.11. Kuopio, Toivala Pitkäsän saunatilat + valintakokous
- 16.12. Vesanto, Vankkuri

Valiokunnan kokoukset:

10.1.2022 Valiokunnan kokous ja järjestäytyminen.

Puheenjohtajaksi valittiin Anni-Katriina Heiskanen ja varapuheenjohtajaksi Markus Tenhunen. Kaikkien tapahtumien peruminen toistaiseksi. Myös Kuusenkaristajaisten peruminen koronan takia. Somelive-ohjelmaa talvelle jatkuen toukokuun alkuun saakka. (joka toinen perjantai-ilta klo 19)

Järjestäytymiskokous tammikuussa 2022. Kuvassa Pohjois-Savon maaseutunuorten valiokunta.

8.2.2022 Valiokunnan kokous

Kokouksessa pohdittiin tulevaa kevättä ja katsetta siirrettiin myös kesän tapahtumiin. Farmareille osallistuminen oli pääteemana, johon liittyen varattiin mökki 28.6.–3.7. ajalle.

13.4.2022 Valiokunnan kokous

Tulevaa toimintaa suunniteltiin tarkemmin, ja kokouksessa päätettiin, että Perjantaipirtelö-kierto aloitetaan toukokuussa. Kierto alkoikin jo toukokuun 6. päivä Kaavilla.

4.8.2022 Valiokunnan kokous

Elokuun kokouksessa sovittiin työnjakoa ja osallistumista Elonkorjuujuhlaan liittyen. Elonkorjuujuhla järjestettiin 26.–27.8. Kuopion torilla, jonka yhteydessä oli myös Perjantaipirtelöt. Juhlassa oli mukana mm. Valtran traktori, kotieläimiä ja ohjelmaa. Kuusenkaristajaisten päivämäärä päätettiin seuraavalle vuodelle. Lisäksi kokouksessa käsiteltiin uuden sihteerin rekrytointia.

6.10.2022 Valiokunnan kokous

Toimintasuunnitelma vuodelle 2023 esiteltiin valiokuntalaisille, joka myös hyväksyttiin. Kokouksessa kerättiin myös elonkorjuujuhlasta palautetta – miten järjestämistä ym. Voidaan toteuttaa toisin seuraavana vuonna?

24.11.2022 Valiokunnan valintakokous

Valiokunnan valintakokous järjestettiin Kuopion Toivalassa Pitkäsen saunatiloissa. Uusiksi valiokuntalaisiksi valittiin Aku Haatainen ja Terri Strohecker. Lisäksi Anni-Katriina Heiskanen valittiin valiokuntaan kaudelle 2023–2025. Atte Kiiski valittiin esitettäväksi nuorten edustajaksi MTK-Pohjois-Savon liiton johtokuntaan vuosille 2023–2025 liiton syyskokouksessa.

MTK-POHJOIS-SAVON HANKKEET

MTK-Pohjois-Savon Innostu tiedosta! -hanke

MTK-Pohjois-Savolla oli toiminnassa vuonna 2022 yksi hanke, jonka toiminta tukee liiton ja yhdistysten toimintaa. Innostu tiedosta-hankkeen tavoitteena on parantaa tilojen kannattavuutta sekä lisätä sidosryhmien välistä yhteistyötä lisäämällä maatalousyrittäjien kehittämishalukkuutta.

Vuonna 2022 hankkeessa tavoitettiin 2323 henkilöä 36 eri tilaisuudessa. Vuoden 2022 alussa toteutettiin Ukrainan sodan vaikutuksia maatilayrityksiin koskevia infotilaisuuksia. Samalla opetettiin jäsenistölle etäkokousvälineiden käyttö. Kevään 2022 tuki-infot (3 kpl) järjestettiin yhdessä kuntien maaseutupalveluiden ja Pohjois-Savon Ely:n kanssa. Vuonna 2022 toiminta keskittyi esittelemään vaihtoehtoisia peltoviljelykasveja ja niiden viljelyä, kannattavuutta ja markkinoita. Biokaasun tuotannosta, sopimustuotannosta, työaikakirjanpidoista/TES, hiililaskureista ja tilusjärjestelyistä annettiin uutta tietoa. Metsäpuolen kanssa järjestettiin naisille tilaisuuksia teemalla virkisty metsästä ja pellostä, jossa käsiteltiin mm. monimuotoisuutta. Joulukuussa käsitelimme karjatilojen ja peltokasvitilojen ajankohtaisia asioita. Tilaisuuksien materiaalit ja tallenteet ovat noudettavissa www.innostutiedosta.fi – sivustolta. Hanke on tavoittanut hankeaikanaan lähes 5500 henkilöä.

MTK- Pohjois- Savon Digiä Yhdistyksille- hanke

Vuonna 2022 yhdistyksille järjestettiin koulutuksia ja some tapahtumia Itä- ja Keski- Suomen alueella yhteensä neljä.

MTK-Juuka järjesti laitumelle lasku- liven 27.5.2022 jäsenen lypsykarjatilalla. Lehmät pääsivät tutuille nurmilaitumille suorassa live-lähetyksessä yhdistyksen Facebook-sivuilla. Lähetyksessä yleisö sai myös esittää kysymyksiä ohjelman järjestäjille. Lähetyksessä ja haastattelussa käsiteltiin lehmien laidunnusta sekä eläinten hoitoon liittyviä asioita. Myös muut MTK-yhdistykset jakoivat lähetystä omissa sosiaalisen median kanavissaan. Laitumelle lasku on nähtävissä edelleen: <https://www.facebook.com/100064541388890/videos/699312521286063>. MTK-Juuka tuotti myös lyhyitä videoita kasvukauden eri työvaiheista mm. kevätkylvöt ja säilörehunurmen korjuu.

MTK-Nilsä toteutti 22.2.2022 Microsoft Teams koulutuspäivän johtokunnan jäsenilleen Ravintola Dooriksessa Nilissä. Koulutuksessa käytiin läpi yksilöllisesti Teamsin toiminnan perusteita läpi. Aiheina oli, kuinka kokoukseen liitytään puhelimella sekä tietokoneella sekä millaisia osallistujan ominaisuuksia osallistujalla on käytettävissään. Toisena osiona käytiin lävitse Teamsin järjestäjän ominaisuuksia, kuten kutsun lähettäminen, kokouksen perustaminen ja isännöinti.

MTK-Polvijärvi toteutti 19.1.2022 johtokunnan kokouksen puhelinkokouksena sekä Microsoft Teamsia hyödyntäen täysin etäyhteydellä. Koulutuksessa käytiin läpi etätoimintoja, puhelimella kokoustamisen tekniikkaa ja osallistujien mahdollisuuksia käyttää eri ominaisuuksia. Hanke jatkuu vielä keväällä 2023.

MTK- Pohjois- Savon Peltokyltti-kampanja

Kyseessä on valtakunnallinen kampanja, jota MTK Pohjois-Savo hallinnoi. Peltokylttejä ja kampanjan toteutusta suunniteltiin eri sloganeilla yhdessä Keskusliiton ja Keski-Pohjanmaan kanssa. Tavoitteena kampanjalla on myydä eri sloganeilla olevat kyltit jokaiseen MTK yhdistykseen. Kyltit on tarkoitus pystyttää isojen teiden varsille kasvukauden ajaksi peltojen laitaan. Kampanjan tavoitteena on saada some näkyvyyttä #tarinaruoasta avulla sekä lisätä kuluttajatietoisuutta.

Avustusta haettiin MTK- Säätiöltä 105 000 €. Myönnetyn avustuksen suuruus oli 75 000 €, josta avustuksen suuruus olisi 200 € yhdistystä kohden. Vuonna 2022 kylttejä myytiin 20 eri yhdistykselle/liitolle yhteensä 34 kappaletta. Kampanja jatkuu keväällä 2023.

EDUNVALVONTAA VALIOKUNTIEN KAUTTA

MTK-Pohjois-Savo tekee liittoyhteistyötä MTK-Etelä-Savon, MTK-Keski-Suomen ja MTK-Pohjois-Karjalan kanssa. Alueella on 10 yhteistä valiokuntaa, joista peltokasvi- sekä kuluttajatyövaliokunta ei kokoontunut vuonna 2022.

ELINKEINOPOLITIIKKA JA YRITTÄJYYS

IKS:n elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta kokoontui 2 kertaa. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Riku Kalmari Kivijärveltä ja varapuheenjohtajana Kimmo Ihalainen Joroisista ja sihteerinä Jari Rouvinen MTK-Pohjois-Karjalasta.

Ensimmäisen kokouksen teemoina olivat kausityövoiman saatavuus ja Töitä Suomesta Oy:n tilanne, JTF- ja elvytysrahat, yksityistiekyselyn tulokset, turpeen tulevaisuus ja valiokunnan tulevat painopisteet.

Kausityövoiman osalta Töitä suomesta Oy oli saanut kausityövoiman lennot ja koronaturvallisuus asiat mallilleen viiranomaisten kanssa ja 3 lentoa on jo saapunut Ukrainasta jo huhtikuuhun mennessä. Koronatestit tehtiin lähtö- ja saapumispäässä ja työntekijät kuljetettiin tiloille omilla kyydeillä. Koronaturvallisuustilanne oli kokonaisuudessaan edellisvuotista parempi. Töitä Suomesta Oy oli tarjonnut myös puhelinneuvontaa kausityövoimaa koskien. Keväällä 2021 mukana oli 6 neuvojaa ympäri maata. Yhtiö lanseerasi myös ”maalaistumis-” kampanjan, jolla haetaan vastapainoa kaupungistumiselle. Urasivuston kautta luotiin verkostoja maaseudun osaajista ja kerrottiin avoimista työpaikoista maalla. MTK:n yhdistyksiä kannustettiin mukaan toimintaan 10 % vinkkipalkkiolla uudesta työpaikasta. Sivuilla saa palvelua myös venäjäksi, englanniksi ja ruotsiksi. Myös maaseutuyritykset voivat luoda yrityskohtaisen rekrytointisivuston uuteen palveluun.

Koronaelvytyksen osalta MTK on esittänyt maakunnallisiin JTF (oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) ohjelmiin ja elvytyspakettiin mm. Biokaasu- ja laajakaistainvestointeja sekä rakennusinvestointien luvitusten helpottamista. JTF:n osalta ongelmana on, ettei sen avulla voida helpottaa turveyrittäjien tilannetta vaan rahat on käytettävä turvetta korvaavaan TKI-toimintaan ja esim. suoalueiden ennallistamiseen. DNSH (do no significant harm) periaatteen mukaan ottaminen kaikkeen kehittämistoimintaan, vaikeuttaa ja hidastaa investointikohteiden hyväksymistä. Suurin osa rahoituksesta kohdistuu vuosille 2022–24 sekä osittain koko ohjelmakauden rakennerahastojen rahoitukseen.

Yksityistiekysely sai hyvän vastaanoton ja siihen tuli runsaasti vastauksia. Vastauksissa esille nousivat verotusasiat (alv. ja kiinteistövero), tieyksiköt ja rahoitus. Uusi laki on kuitenkin vanhempaa selkeämpi, joten edistystä on tapahtunut. Toiveissa on saada jonkin verran lisää rahaa alemman tieverkon ylläpitoon ja kunnostukseen. Tämän asian varmistaminen vaatii kuitenkin tehokasta maakunnallista edunvalvontaa.

Turpeen alasajo jatkuu paljon suunniteltua nopeammin. MTK pyrkii saamaan jatkoaikaa turpeen käytölle ainakin pienempiin kunnallisiin polttolaitoksiin, joita yritetään auttaa verovapaan kuutiomäärän nostamisella. Samalla pyritään turvaamaan kuivike- ja kasvualustaturpeen saatavuus siirtymäkaudelle.

Valiokunnan painopisteistä yrittäjyys asioiden lisäksi paikallinen metsäedun valvonta nähtiin tärkeäksi. Erityisesti rahastojen ostoja metsistä halutaan hillitä. Kunnallisvaalit olivat kevään tärkein tavoite. Järjestö tarvitsee hyviä maaseudun puolesta puhujia.

Maakunnallisten maaseutuohjelmien valmistuttua, pyritään saamaan liikkeelle hyviä kehityshankkeita ja pääsemään mukaan myös kansainvälisiin verkostoihin esim. EIP ryhmissä. Valiokunta teki myös aloitteen kausityövoiman asuininvestointien saamiseksi investointituen piiriin.

Toisen kokouksen pääteemana oli maatalouden kustannuskriisi, omaisuuden suoja, Suomen CAP27 esitys ja valiokunnan toiminnan kehittämistoimet:

Kustannuskriisin osalta keskustelussa nousivat esille pankkien tiukat lainoitusehdot, vakuusarvot, viivästyskorot, kannattavan investoinnin määrittely ja ennen kaikkea tuottajahintojen ja tuotantokustannusten tasapaino. Pankit ovat ryhtyneet vaatimaan kaksinkertaista kirjanpitoa myös pienempiin investointeihin, ja hankkeen kannattavuuden osoittaminen on entistä hankalampaa. Pankkifuusiot ovat yksi syy tähän, koska yrittäjien ja maatalouden tuntemus vähenee ja päätökset tehdään pelkkien lukujen pohjalta. Valiokunta päätti siirtää ongelman työstettäväksi ”talouden pyöreeen pöytään”, johon kuuluvat ainakin Pro-Agria, pankit, teollisuuden alkutuotanto, tilitoimistojen edustus. Tavoitteena on saada aikaan yhtenäinen laskentamalli ja investointien rahoituksen reunaehdot. Tätä asiaa viedään eteenpäin Pohjois-Savon MTK:n innostu tiedosta hankkeen kanssa.

Omaisuuden suojan osalta keskustelussa nousi esille erityisesti EU:n komission metsäpolitiikka. Metsävaikuttaminen on tärkeää tällä hetkellä, muutoin on vaarana omaisuuden suojan mureneminen ja metsän taloudellisten käyttömahdollisuuksien vaarantuminen. Taksonomia ja ”do no significant harm” periaatteet ovat tärkeää tarkastella myös kokonaiskestävyyden näkökulmasta, eikä pelkästään ympäristöä huomioiden.

Valiokunnan kehittämisessä työkenttä nähtiin erittäin laajaksi, joka vaikeuttaa asioihin paneutumista syvällisemmin. Tämän vuoksi ehdotettiin teemakokouksia keskusliiton valiokunnan mallia seuraten. Teeman mukaisesti pyritään löytämään myös sopiva yritys kokouksen isännäksi. Ensimmäiseksi teemaksi valittiin yritysrahoitus, johon pitää löytää raamit ja ehdot, jotka täyttämällä yrityksen on mahdollista saada pankki rahoitusta jatkossa eri kokosiin investointeihin. Näiden ehtojen selvittäminen on tärkeää myös edunvalvonnan kannalta, jotta voimme etsiä tarvittavia lisävarauksia esim. valtiovoimien taholta.

Teemakokousten lisäksi valiokunta pitää jatkossa myös etäkokouksia tarpeen mukaan, joissa käydään läpi ajankohtaiset asiat tai otetaan kantaa johonkin yksittäiseen asiaan. Vastinparien löytäminen maakunnittain nähtiin myös tärkeäksi. Eli valiokunnan kannanotot ja linjaukset pitää saattaa kussakin maakunnassa tapauskohtaisesti vastinparin tietoon ja pyytää tarvittaessa myös neuvonpitoa asiasta.

CAP27 valmistelun tilanne marraskuussa 2021; Kansallista esitystä komissiolle sorvataan parhaillaan. Tiukkaa vääntöä käydään mm. LFA:n kotieläinrahoituksen säilyttämisestä ja ilmastotoimien määrästä ja rahoituksesta. Hallitusohjelman kirjaus aktiivituotannon huomioimisesta tukiratkaisussa näyttää jäävän taka-alalle. Ministerin vaihtuminen ympäristöministeriössä saattaa johtaa vielä uuteen vääntöön ympäristö- ja ilmasto asioista. Aikataulu käsittelyn osalta komissiossa ja Suomessa on tiukka ja on mahdollista, että toimeenpano viivästyy vielä vuoden 2023 alusta.

Kokouksen muissa asioissa nousi esille että, tuulivoiman rakentamisessa pitää huolehtia ”kokonaissopimuksesta”, joka kattaa tuulipuiston lisäksi myös siirtolinjojen alle jäävät alueet. Sopimukset pitää käydä läpi huolella ja pyytää apua esim. maaomistajien arviointikeskukselta. Biokaasuinvestoinneille on puolestaan tulossa uusia velvoitteita mm. ravinteiden kierrätyksen suhteen, joka määrittelee ”ravinnekiertokorvauksen” tason. Hyrrä ohjelmiston käyttöominaisuuksia toivottiin kehitettävän mahdollistamaan verotietojen lisäämisen suoraan verottajan tiedoista.

Mielialan ylläpitäminen ja kaverista huolehtiminen nähtiin tärkeäksi, että pääsemme vaikean ajan yli ilman suuria inhimillisiä tappioita. (Tämä siis noin kuukautta ennen kuin olimme kuulleet mitään ”Ukrainan tilanteesta”)

ERIKOISKASVIT

Valiokunnan puheenjohtaja toimi Antti Vauhkonen Etelä-Savosta ja varapuheenjohtajana Antti Tolvanen Pohjois-Karjalasta. Valiokunnan sihteerinä oli toiminnanjohtaja Vesa Kallio MTK-Etelä-Savosta.

Valiokunnan kokous 23.2.2022

Kausityövoima-asiat

Kokouksessa käsiteltiin kausityövoimatilannetta, johon liittyy paljon epävarmuuksia. Paineita on, että haluttaisiin työntekijöitä maahan jo etukäteen, mutta tähän liittyy ongelmia lupien hakemisen suhteen sekä viisumivapaiden päivien kulumiseen liittyen. Suurena kysymyksenä oli, haluavatko ihmiset lähteä kotimaastaan ja jättää perheensä tässä tilanteessa.

Tahtotila viranomaisilla on, että asiat saadaan ratkaistua kaikkien niiden osalta, jotka ovat halukkaita tulemaan Suomeen. Lentoja ei Töitä Suomesta tänä keväänä tule tarjoamaan, mutta muiden toimijoiden lentoja hyödynnetään tilanteen mukaan. Tärkeää on joka tapauksessa varautua hyvissä ajoin työntekijätarpeeseen.

Monet viljelijät ovat sopeuttamassa tuotantoa myös kannattavuustilanteen takia ja, mikäli työvoimaa ei saada saattaa sopeuttamista tulla paljon enemmänkin. Nyt vielä kuitenkin luotetaan siihen, että kesä tulee toteutumaan suunnitelmien mukaan.

Pakkausten tuottajavastuu

Pakkausten tuottajavastuujärjestelmällä vastataan mm. EU:n pakkausjätteitä koskeviin kierrätysvaatimuksiin. Tavoitteiden täyttymistä seurataan jäsenmaakohtaisella raportoinnilla, jonka tiedot perustuvat pakkausten tuottajavastuujärjestelmän kautta kerättäviin tilastoihin (Rinki Oy). Pakkausjätteitä syntyy muovi-, paperi- ja kartonki-, lasi-, metalli- ja puupakkauksista.

Pakkausten tuottajat maksavat tuottajayhteisöille kierrätysmaksuja, joilla tuottajayhteisö rahoittaa tuottajavastuuvaikeuksista huolehtimisen tuottajien puolesta. Kierrätysmaksut perustuvat kunkin pakkausten tuottajan markkinoille saattamien pakkausjätteiden määrään (€/tonni).

Suomessa on tällä hetkellä viisi hyväksyttyä pakkausten tuottajayhteisöä. Kukin niistä vastaa yhdestä pakkausjättemateriaalista ja siihen liittyvästä pakkausjätteen keräyksen ja kierrätyksen järjestämisestä. Nämä materiaaliyhteisöt ovat kuitu-, muovi-, metalli-, lasi- ja puupakkajäte.

MTK tulee panostamaan maatalousmuovien kierrätysasteiden ratkomiseen entistäkin enemmän. Tavoitteena maatalousmuovien tehokkaampi kerääminen ja kierrätys mahdollisimman kevyellä hallinnollisella taakalla.

Pakkausmateriaaleja maataloilla:

- Siemenpakkaamot: suursäkit, pikkusäkit, puulavat
- Puutarhatuotteet: erityyppiset paperi- ja muovipussit, pahvi- ja puulaatikot, puulavat, ruukut
- Rehumyynti: paalikalvot ja -verkot, suursäkit, pikkusäkit, puulavat, paalinarut
- Kananmunat: kennot, laatikot, puulavat
- Liha: muovikalvot, pussit, muovilaatikot, puulavat
- Maito, ternimaito: pullot ym. astiat, rullakot
- Jalostetut elintarvikkeet: eri materiaaleista valmistetut purkit, pullot, pussit, muovikalvot, laatikot, puulavat, lasitölkit, tölkkien kannet, metallitölkit, kartonkipakkaukset, rullakot, leipomolaatikot, makulatuuri- ja muu paperi, esittelypakkaukset jne.
- Klapit: suursäkit, laatikot, muovikalvot, puulavat

Valiokunnan kokous 25.11.2022

Kausityövoima-asiat

Valiokunta keskittyi lähinnä kausityövoima-asioihin. Tulossa oleva kausi 2023 on todennäköisesti vaikeampi kuin päätynyt vuosi. Selvityksessä on monien muidenkin toimialojen tavoin uusien maiden hakeminen, joista voitaisiin saada työntekijöitä Suomeen. Haaste on, että Suomi on kaukana ja kausi on lyhyt. Toisaalta Keski- ja Etelä-Euroopan kuumuus voi siirtää tarjontaa pohjoisempaan Eurooppaan. Ukrainalaisia halutaan edelleen, mutta nyt pitää hyvissä ajoin varautua muihin vaihtoehtoihin.

Työnantajien toimintaan liittyvät epäkohdat julkisuudessa menevät helposti sekaisin luonnonmarjojen ja viljeltyjen marjojen osalta. Tämä näkyy tiedotusvälineissä esimerkiksi virheellisinä kuvituskuvina mansikkapelloilta, vaikka uutinen liittyy luonnonmarjoihin ja luonnonmarjayrittäjiin.

Tiedotusta tarvitaan siitä, miten kausityöntekijöiden oma-aloitteinen luonnonmarjojen kerääminen jokamiehenoikeudella ja myynti tulkitaan suhteessa työnantajaan. Tämä pitää selvittää lainsäädännön näkökulmasta ja sitä tehdäänkin parhaillaan.

Työntekijöitä on helpompi saada tiloille, joilla on pidempi kausi. Haastavampi tilanne on marjatililla, joilla on isompi määrä ja eri lähtömaista olevia kausityöntekijöitä sekä sesonki voi hyvinkin lyhyt.

PELTOKASVIT

Peltokasvivaliokunta ei kokoontunut vuonna 2022.

Peltokasvivaliokunta käsitteli kevättalvella MTK:n peltokasvistrategiaa, joka kantaa vuoteen 2040 saakka. Visiona on taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kannattava peltokasvintuotanto. Missiona on luoda toimintaedellytykset kannattavalle peltokasviviljelylle ja taata kotimaisen tuotannon kehittymismahdollisuudet. Keskeisiä asioita ovat tasapainoinen viljatus, tehokas ja yhtenäinen viljelijäketju ja tasapuolisempi ja neutraalimpi elinkeinopolitiikka.

Tavoitteena on tilanne, jossa ei ole sopimuksetonta viljaa eikä ylijäämävientä. Erikoiskasvien ja öljykasvien viljelyllä on mahdollista pitää viljatusetta tasapainossa. Myös nurmen käyttäminen kierrossa hiilensitona ja "latauskasvina" on huomioitava, suositus on 20 % peltoalasta. Digitalisaatio mahdollistaa jäljitettävyyttä, jolla on mahdollista saada lisää hintaa.

Valiokunta totesi, että viljantuottajan rooli ei voi aina olla pienin koko ketjussa. Strategiassa on huomioitu tärkeät asiat: luodaan toimintaedellytykset kannattavalle peltokasviviljelylle ja taataan kotimaisen tuotannon kehittymismahdollisuudet.

Moni kokee valkuais- ja öljykasvien viljelyn vaikeaksi. Karjatiloiilla voi olla potentiaalia esimerkiksi rypsinviljelyyn, sillä tautipaine on vähäinen ja pelloissa on kasvupotentiaalia. Valiokunta keskusteli myös pölyttäjien määrästä ja pölyttäjäpalvelujen tarjonnasta ja hinnasta.

Kesän 2021 satomäärät jäivät erittäin pieniksi ja viljelijöillä oli erittäin vähän myytävää viljaa. Samaan aikaan kustannukset lähtivät jyrkkään nousuun ja kesän 2022 viljelysuunnitelmat ovat monella vielä auki.

Valiokunta laati syksyn kokouksensa jälkeen tiedotteen:

MTK-Itä- ja Keski-Suomen liittojen peltokasvivaliokunta kannustaa viljelijöitä laskemaan tuotannon kustannukset ja suunnittelemaan ensi kevään kylvöt erityisen tarkasti. Tuotantokustannukset ovat kohonneet tämän syksyn aikana ennätyksellisen nopeasti ja ensi kevään hankintoja joudutaan tekemään hyvin epävarmassa tilanteessa.

Valiokunta muistuttaa viljelijöitä siitä, että pellon kasvukuntoon pitää kiinnittää erityistä huomiota näin korkeiden tuotantopanosten aikaan, eli kohdistaa panokset vain satovarmoihin lohkoihin, joista saadaan laadukas sato. Viljelysuunnittelussa kannattaa ottaa huomioon pellon muut käyttömuodot esim. viherlannoitusnurmet, joiden ansiosta pitkään viljanviljelyssä olevien peltojen kasvukuntoa voidaan parantaa. Valiokunta muistuttaa, että pellon rakenteen pitää olla kunnossa, jotta hyvälaatuinen sato onnistuu sekä laadultaan että määrältään.

Valiokunnan mielestä kotimaan viljatase on ollut markkinoita vääristävä, koska satokauden vaihtuessa siinä on yleensä ollut 3–4 kuukauden kotimaan viljankulutusta vastaava määrä. Viljatase olisi saatava reaaliaikaiseksi, jolloin sillä ei olisi negatiivista vaikutusta viljanhintoihin satokauden alussa.

Tällä hetkellä hyvälaatuisesta rehurehuviljasta on hyvä kysyntä kotieläinten rehuja valmistavilla laitoksilla. Hinta on tällä hetkellä hyvä, sillä viime kesän sato oli erittäin huono. Valkuaiskasveista erityisesti herneessä on paljon potentiaalia. Herneellä on myös hyvä esikasviarvo.

Peltokasvivaliokunnan puheenjohtajana toimi Jarkko Pakkanen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Kimmo Laamanen Etelä-Savosta.

LIHA

Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Valiokunta antoi vuoden aikana kaksi tiedotetta julkisuuteen ja päättäjille. Lisäksi lihavalioikunta osallistui Cap-uudistukseen liittyvien lausuntojen kommentointiin. Valiokuntalaiset osallistuivat MTK:n liha-alan verkostojen toimintaan. Valiokunnalle tiedotettiin liha-alan ja maatalouspolitiikan asioista. Valiokunnalla oli käytössä Teams-tiimi. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Lauri Jaatinen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Paavo Sävilammi Etelä-Savosta. Sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Jari Kauhanen Pohjois-Savosta.

8.2.2022 Kokous Varkaus, Ravintola Ruusu ja etäyhteys Teams

Kokouksessa keskeiset käsiteltävät asia olivat:

Lihatilat joutuvat sopeuttamaan tuotantoa ja merkittävä osa lihatiloista lopettaa tai on lopettanut lihan tuotannon. Viime vuonna nautatiloista lopetti 9 %. Kasvatuspaikat vähenivät yli 10000 paikka. Vasikkapula muuttui ja muuttuu ylitarjonnaksi, vaikka samaan aikaan lypsylehmien määrä väheni yli 8000 lehmällä. Lihasikalat eivät ota enää porsaita normaalisiti ja porsaat ovat ruuhkassa. Emakkojen määrää ja siemennyksiä tullaan vähentämään. Rehujen ja rehuviljojen riittävyys on suuri huolenaihe. Suomeen tuodaan nyt rehuviljoja. Viljojen hinnat ovat korkeat.

Naudanlihan tuotantomäärä on hetkellisesti edellisen vuoden tasolla johtuen lopettavien karjojen suurista teurasmääristä. Tuotanto romahtaa vuoden viiveellä. Naudanlihan omavaraisuusaste laskee nopeasti 70 % ja jopa sen alle. Sikatilojen määrä väheni viime vuonna 815 tilaan. Luopuminen on kiihtynyt ja kiihtymässä. Tänä vuonna tilamäärän arvioidaan vähenevän alle 700 tilaan. Luopumistahti voi olla vielä paljon ennustettua suurempi markkinahäiriön jatkuessa. Luopumistahti painaa sianlihan tuotannon lähelle kotimaan kulutusta ja heikon kannattavuuden jatkuessa nopeasti alle sen. Korkealaatuisen sianlihan vienti loppuu Suomesta tuotannon kannattamattomuuteen.

Lihan kulutus ei vähene samaan tahtiin tuotannon vähenemisen kanssa. Suomeen tulee yhä enemmän tuontilihaa, joka ei ole antibioottivapaata. Tuontiliha kallistuu, koska hinnat Euroopassa ja maailmalla ovat voimakkaassa nousussa. Suomen vaihtotase heikkenee vielä entisestään, kun yhä suurempi osa ruuasta joudutaan tuomaan kallistuvaan hintaan. Kotimaan tuotannon vähentyessä on suljettava elintarviketeollisuudessa ylimääriseksi jäävää kapasiteettia. Ruoka-ketjussa menetetään tuhansia tai jopa kymmeniätuhansia työpaikkoja.

Konkurssiuhan alla on alan tehokkaimpia ja suurimpia yksiköitä. Investoineilla tiloilla on yli 70 % tuotannon volyymista. Jos konkurssit leikkaavat tuotantoa tehokkaimmilta ja suurimmilta tiloilta, voi tuotannon alenema olla hallitsemattoman suurta. Kotimainen lihateollisuus joutuu silloin turvautumaan tuontilihaan tai ajaman omaa toimintaansa myös jalostuksessa alas. Alas ajettua ruokaketjua on käytännössä hyvin vaikea nostaa uudelleen ylös. Ajaudumme pysyvästi tuontiruuan varaan. Kysymys on myös huoltovarmuudesta tilanteessa, jossa maailma on yhä epävakampi.

Nautapalkkio haun uudistaminen jäi edelleen epäonnistuneeksi, vaikka siihen saatiin MTK:n ja nautaverkoston toimesta tärkeitä muutoksia joitta palkkiohaku edes jotenkin toimisi. Huhtikuussa tulee palkkiohaun ehtojen takia vähemmän teuraita.

Cap-uudistuksen suomen esitys on komission käsittelyssä. Esitykseen ei jäänyt luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotusta ja myös eläintenhyvinvointikorvauksen ehdot jäivät edelleen huonoiksi nautatilojen osalta. Moni nautatila ei voi jatkossa sitoutua lainkaan hyvinvointikorvaukseen

Valiokunnan kokouksessa tekemät esitykset ja tehdyt toimet

Valiokunta päätti tehdä tiedotteen, jossa esitetään seuraavia toimenpiteitä:

Mitään muuta kautta ei pystytä kulunousua kattamaan, kuin hintojen korotuksilla. Vahvempi osapuoli voi aina muuttaa sopimuksia heikoimman eduksi. Kotimaisen lihan saatavuus ensi syksystä eteenpäin ja häiriötön toimitus jo keväälle edellyttää välittömiä toimia hintojen suhteen teollisuudelta ja kaupalta.

Lihavaliokunnan puheenjohtajat tarjoutuvat antamaan mahdollisuuden haastatteluun heidän omien lihatilojensa tilanteesta. Sovittiin myös päättäväisyydestä, kaupan edustajien tapaamisesta ja teollisuuden luottamushenkilöiden kanssa yhteydenpidosta. Tuottaja organisaatioista tulee koulutusta keväälle.

Nautapalkkiouudistukseen tulee käynnistää valmistelu jo nyt vuodelle 2023. Järjestelmä on saatava kuntoon. Tukiratkaisussa tulee saada päätökset korvauskelpoisuudesta ja luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen pysymisestä. Muutos tarvitaan myös eläintenhyvinvointikorvauksen ehtoihin etenkin nautojen osalta.

Savon lihanautakerhon tuki-info oli 27.4.

23.9. Yhteiskokous IKS-alueen luomuvاليokunnan kanssa, Kitee Bonuksen Putiikki. Samalla vierailtiin Koiravikon kartanolla ja Biokympillä

Kokoukset keskeiset asiat olivat:

Lihantuottajahinnat ovat nousseet, mutta eivät kustannusten mukaisesti. Hinnankorotuksia on vaikea enää saada syksyille lisää. Porsasruuhkaa ei ole syntynyt, mutta vasikoiden osalta hiehoivasikat eivät liiku enää entiseen tapaan kasvattamoihin. Kuluja nousu on ollut kovaa ja paine jatkuu erityisesti lannoitteissa ja energiassa.

Luomutuotteissa markkina on menossa alasetenkin tämä näkyy luomumaidossa. Luomumaidon hintaan ei ole tullut korotuksia kuten tavanomaisessa. Luomurehujen hinnat ovat edelleen hyvin korkealla tasolla, mikä nostaa luomukotieläintuotannon kustannuksia. Luomuviljoissa hinnat ovat olleet lähempänä tavanomaisten viljojen hintoja.

Nautapalkkion maksuaikatauluihin ei ole vielä saatu vahvistusta. Ratkaisua haetaan, että mahdollisimman suuri osa voitaisiin maksaa tämän vuoden puolella. Tietoa milloin palkkiot maksetaan, odotetaan marraskuussa.

Kansallisen tuen neuvottelut ovat menossa, mutta ratkaisun yksityiskohdat ovat vielä paljon auki. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinchorituksen kompensatio tarvitaan täysimääräisesti.

Itä-Suomeen tarvitaan omaa panostusta, mutta vielä konkreettiset esitykset puuttuvat.

Valiokunnan tekemät esitykset ja tehdyt toimet

Valiokunnat päättivät antaa julkisuuteen ja kansanedustajille seuraavaan tiedotteen:

Kaikki keinot markkinoilla ja tuissa käyttöön vakavan ruokakriisi estämiseksi

Venäjän hyökkäys on johtanut vakavaan energiakriisiin Euroopassa. Energiakriisin pahentaa ennestään maatalojen ja ruokaketjun kannattavuus- ja kustannusongelmia. Ruuan tuotanto kääntyy laskuun ja siitä seuraa vakava ruokakriisi, joka ulottuu myös Suomeen asti. Kotimaisen ruokakriisin välttämiseksi viljelijöille on nopeasti saatava taloudellista apua talven ja ensi satokauden tuotannolle.

Apua tarvitaan markkinoilta. Kustannuskriisi on osittanut, että elintarvikemarkkinat eivät reagoi riittävän nopeasti kustannusmuutoksiin ja myös tulonjako ketjun sisällä on vääristynyt. Kauppaketjut ja suuret panostoimittajat pystyvät poikkeusoloissakin tekemään ennätystulosta, kun samaan aikaan ketjun alkupään maataloja ja elintarvikeyrityksiä on menossa konkurssiin tai tuotantoa ajetaan kannattamattomana alas. Erityisen joustamattomia ovat julkisten hankintojen sopimukset, niitä ei ole avattu ja sopimukset ovat muuttuneet täysin kohtuuttomiksi elintarvikeyrityksille.

Markkinoiden toimivuuden turvaamiseksi hallituksen on tehtävä elintarvikemarkkinalain ja kilpailulain muutokset välittömästi. Lisäksi tarvitaan järeitä ja nopeita keinoja panoshintojen hillitsemiseksi kuten sähkössä, lannoitteissa, polttoöljyssä, rehuissa ja kuivikkeissa. Sähkön tarjontaa tulee lisätä. Energian säästötoimet ja energiatehokkuuden lisääminen on välttämätöntä. Sähkön hintakatto EU-tasolla on myös välttämätön EU:n ruuantuotannon turvaamiseksi. Bio-kaasuun tulee panosta. Luvitusta ja investointien käynnistämistä pitää nopeuttaa.

Rehujen korkea hinta ja jopa saatavuus ovat vakava uhka kotieläintuotannon jatkuvuudelle. Erityisesti valkuaisrehujen omavaraisuutta tulee lisätä niin tavanomaisessa tuotannossa kuin luomussa.

Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 toimeenpano käynnistyy ensi vuoden alussa. CAP-suunnitelman päätavoitteita ovat aktiivisen ruuantuotannon turvaaminen, maatalouden ilmasto- ja ympäristöviisaus sekä uusiutuvan maaseudun elinvoimaisuuden vahvistaminen. Hyväksyttyyn Cap-suunnitelmaan tulee tehdä poikkeusolojen vaatimat muutokset, jotta ohjelman tavoitteet on edes jotenkin mahdollista saavuttaa.

Kotieläinkorotuksella on ollut tärkeä merkitys kannustimena kotieläintuotannon jatkumiseen myös heikoimmilla viljelyalueilla Itä-Keski- ja Pohjois-Suomessa. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus tulee palauttaa muutoksen kautta Cap-ohjelmaan. Tukien saamiseksi tulee olla tuotantovelvoite. Näin varmistetaan viljelyn säilyminen koko Suomessa ja peltöjen ohjautuminen ruuan tuotantoon ja aktiiviviljelyyn. Eläintenhyvinvointikorvauksen ehdot tulee muuttaa, että nautojen loppukasvatus kokonaisuudessaan voi ehtoihin kannattavasti sitoutua. Nautapalkkioiden maksut tulee tehdä viivytyksettä ja ennakkomaksut on saatava myös EU:n maksamiin tukiin ja palkkioihin.

Ruokaa tuottavat tilat tarvitsevat nopeasti käyttöpääomarahoitusta. Sitä tarvitaan mm. normaalia suurempiin sähkö- ja polttoainemenoihin, korkoihin, lannoite- rehu ja siemenhankintoihin. Käyttöpääomarahoitusta tulee järjestää kerta-luontoisella suoralla kustannustuella. Tuen tulee kattaa poikkeusoloista johtuvat ylisuuret panosten hinnat, joita ei saada myyntihintoina pois markkinoilta. Toimi on poikkeuksellinen, mutta välttämätön, jotta ruuan tuotanto voi jatkaa riittävällä volyymillä.

19.12. kokous oli etäkokous.

Keskeiset käsiteltävät asiat olivat;

Kannattavuus on heikoin naudassa. Myynti on alkanut laskea hintojen noustessa. Teollisuuden tehokkuuteen tulee kiinnittää enemmän huomioita. Maatalouden kriisipakettia sähköön ja lannoitteisiin yritetään vielä. teollisuuden kanssa käydään jatkuva keskustelua, kuinka kriisistä päästään yli.

Kustannuskriisi ja tukimuutokset näkyvät jo pahasti vasikkavälityksestä. Kasvatuspaikkoja poistuu tai kiertoa hidastetaan. Kaikille vasikoille ei löydy kasvatuspaikkoja heti.

Sikapuolella tilanne on korjaantunut, hinta on noussut paremmin vastaaman kustannuksia. Porsaspula alkaa olla Kansallisen tuen neuvottelujen ratkaisusta saatiin kokoukseen aineistoa, joka on kokousmateriaalissa liitteenä. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen poistumista korvataan kansallisen tuen korotuksella. Korostus on sonneilla 10 euroa kansalliseen tukeen ja nautapalkkioon 10 euroa. Hiehoilla korotus on 99 euroa ainakin vuodelle 2023. Sikojen osalta kompensatiomalli on auki. Kompensatioita on vaikea saada EHK:n kautta. Emopalkkioon tulee korotus, joka korvaa luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotusta ja hiehojen nautapalkkion ja EHK:n poistumista. Tila tason laskelmia kaivataan muutosten vaikutuksesta.

Tuotannon muutoksia voi tulla laajaperäisempään suuntaan tuki uudistuksen johdosta ja myös lopettamista. Nautapalkkio muutos johtaa teurastuksen katkoihin tammi-helmikuussa ja pahentaa vasikkaruuhkaa.

Tukimaksujen aikataulu on lihatiloille mahdoton etenkin luomussa ja AB- alueen tiloilla. MTK:n tulee tehdä kaikki voitava tukien ennakkomaksujen saamiseksi loka-marraskuulle.

Kotieläintuotannon vähenemisen hillitsemiseksi Itäiseen Suomeen tarvitaan tukiratkaisu esim. korkeimpien investointitukein kautta. Nauta puolen investoinnit ovat jäissä ainakin seuraavat lähivuodet heikon kannattavuuden takia. Myös vakuusasiat on saatava kuntoon. Itäisen Suomen pakettia ajetaan nyt monella rintamalla ja MTK on siinä myös mukana. Teurastamoiden tulisi paremmin oppia toimimaan markkinoiden nopeassa muutoksessa.

Valiokunnan tekemät esitykset ja tehdyt toimet

Vaikutetaan tukimaksujen aikatauluun ja Itäisen Suomen tukipakettiin. Markkinoiden seuranta pidetään yllä.

MAITO

Maidontuotanto - Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunta

Valiokunnan puheenjohtaja toimi Tuomas Pietiläinen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Perttu Sirviö Pohjois-Savosta. Valiokunnan sihteerinä oli toiminnanjohtaja Vesa Kallio MTK-Etelä-Savosta.

7.3.2022 Valiokunnan kokous

Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunta vaatii välittömiä toimenpiteitä maatalouden kannattavuustilanteen korjaamiseksi.

Samaan aikaan moni nautakarjatilalla on rakentanut tuotannon vahvasti oman nurmirehun tuotannon ja ostoviljan varaan. Tämän vuoksi kaikkien tulee saada sellainen tuottajahinta tuottamistaan tuotteista, että niitä kannattaa tuottaa ja niitä on varaa ostaa. Tämä on erityisen tärkeää rehuviljamarkkinoiden osalta.

Nykyisessä tilanteessa monipuolisesta ja hajautetusta maataloustuotannosta on pidettävä kiinni koko maassa. Itä- ja Keski-Suomessa kotieläintuotanto on tässä keskeisessä roolissa. Mitä vaikeammiksi ajat menevät sitä tärkeämmäksi muodostuu kotieläintuotannon turvaaminen koko maassa.

Suomalainen kotieläin on maanpuolustaja tuottaessaan maitoa, lihaa, lämpöä ja lantaa. Suomalainen viljelijä on maanpuolustaja, kun hänelle annetaan mahdollisuus kannattavaan maataloustuotantoon.

Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus on palautettava Suomen CAP27-suunnitelmaan. Nykyisellä ohjelmakaudella maatalouden tukijärjestelmään kuuluva luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus ei sisälly Suomen EU-komissiolle toimittamaan CAP27 -suunnitelmaan. Lausuntokierroksella koko kotieläinsektori yksimahaisista märehtijöihin vaati tuen säilyttämistä.

Maatalouden kustannusten hallitsematon nousu jatkuu ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan pahentaa ja pitkittää tilannetta entisestään. Sota Euroopassa tulee aiheuttamaan myös merkittäviä ongelmia elintarvikemarkkinoille eikä kaikkia vaikutuksia pystytä vielä edes arvioimaan. Näköpiirissä ei ole mitään tekijää, mikä korjaisi tilannetta lyhyellä aikavälillä.

Kotieläimet pystyvät kriisienkin aikana muuttamaan ihmiselle syötäväksi kelpaamatonta rehua maidoksi, lihaksi ja kananmuniksi sekä tuottamaan lannan kautta ravinteita pelloille. Tämän tuotannon ylläpitämiseksi on tehtävä kaikki mahdolliset toimenpiteet niin markkinoilla kuin tukipolitiikassa.

Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunta esittää maa- ja metsätalousministeriölle ja MTK-keskusliitolle, että ne aloittavat välittömästi valmistelun, jolla Suomen CAP27 -suunnitelmaa täydennetään lisäämällä siihen luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus nykyisen ohjelmakauden tavoin.

Kotieläinkorotus on tehokas ja tarkka toimenpide, jolla maatalouden tuki saadaan kohdennettua aktiiviseen tuotantoon kotieläintiloille. Esillä olleet kompensatiot mm. eläinten hyvinvointikorvauksen ja kansallisten tuotantoon si-dottujen tukien kautta eivät pysty paikkaamaan kotieläinkorotuksen menetyksiä.

Monipuolisesta maataloustuotannosta on pidettävä kiinni koko Suomessa. Itä- ja Keski-Suomessa kotieläintuotanto on tässä keskeisessä roolissa eikä sen toimintaedellytyksiä saa millään tavoin vaarantaa. Mitä vaikeammiksi ajat menevät sitä tärkeämmäksi muodostuu kotieläintuotannon turvaaminen koko maassa.

29.11.Valiokunnan kokous

Maidon tuottajahintojen nousu on taittunut ja talous on menossa taantumaan. Kuluttajien maksukyky on heikentymässä, mikä näkyy myös myynnissä. Suomi jää jälkeen maidon tuottajahintakehityksestä. Siihen on syynä Suomen kotimarkkinoiden alhainen hintataso.

Kustannustaso pysyy korkealla ja kustannukset voivat vaihdella paljon tiloittain ja tuotantopanosten ostohetken mukaan. Hintojen seuraamiseen menee paljon aikaa. Tuotannon alhaisuus pitää maidon hintatasoa vakaana. Kotimaan tuotanto on alentunut, mutta myös kulutus on alentunut. Taloustohtorin mukaan maitotilojen yrittäjätulo romahtaa 11 000 euroon.

MTK:n esitykset ruokaturvan varmistamiseksi.

1. Energia ja kiinteistöveropalautuksen jatkaminen
2. Sähkön kustannusten hillitseminen ja kompensointi
3. Maksuvalmiuden vahvistaminen
4. Kilpailuoikeuden kehittäminen

LUOMU

Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Valiokunta osallistui aktiivisesti uuden ohjelmakauden valmisteluun. Valiokuntalaiset osallistuivat myös valtakunnalliseen luomualan toimintaan. Valiokunnalle tiedotettiin luomualan ja maatalouspolitiikan asioista. Valiokunnalla oli käytössä Teams-tiimi. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Tuomo Tikka Pohjois-Savosta ja varapuheenjohtajana Marisa Hukkanen Etelä-Savosta. Sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Jari Kauhanen Pohjois-Savosta.

28.3. kokous oli etäkokous.

Valiokunnan keskeiset käsiteltävät asia olivat;

Asiantuntija Johanna Andersson, MTK:sta kertoi MTK:n tekemästä kyselystä jäsenille. Kyselyn perusteella luomutiloilla maksuvalmius on hieman parempi sekä ajatuksena on kasvattaa kylvöaloja vuonna 2022 tavanomaisia tiloja enemmän. MTK, SLC sekä luomuliitto ovat yhteistyössä keränneet kentän palautetta koskien luomun valvontojen maksu-uudistusta. Valvontamaksut ovat muuttuneet hehtaariperusteisesta maksumääräytymisestä tuntiperusteiseen veloitukseen. Tästä johtuen yleisesti pienempien tilojen valvontamaksut ovat nousseet ja isompien tilojen maksut laskeneet. Kustannusnousu on kohtuuton erityisesti pienillä puutarhatiloilla. Hallitus on tukemassa maataloutta 300 milj. kriisipaketilla. Rahat tarvittaisiin kevätkylvöihin ja rahat tulisi ohjata ruuan tuotantoon.

Valiokunnan jäsenten puheenvuoroissa tuliesille kustannusten kallistuminen, erityisesti polttoöljyn hinnan nousu koskee luomutuotantoa merkittävästi. Luomurehujen hinnat ovat kovassa nousussa, valkuaisen osalta on myös saata- vuusongelmaa. Viljoissa tavanomaisten viljojen hinnat ylittävät jo luomun hintatason. Ensikesän viljely ratkaisee rehujen riittävyyden.

Valiokunnan esitykset ja kannat kokouksessa

Valiokunnan päätti antaa seuraavaan tiedotteen:

Luomuviljely huomioitava osana huoltovarmuutta ja kestävästä ruokajärjestelmästä

Luomutuotanto on tärkeä osa kestävästä ruokajärjestelmästä ja huoltovarmuutta. Luomussa pyritään mahdollisimman suureen omavaraisuuteen tuotannossa käyttävien panosten suhteen. Luomussa hyödynnetään ravinteiden saannissa mm. kasvien omaa typensidontaa, kiertolannoitteita ja karjanlantaa. Kasvinsuojelu tehdään viljelytoimien ja viljelykierron kautta, ilma kasvinsuojeluaineita. Kotieläintuotanto mitoitetaan suurimmalta osin tilan omien peltomaiden mahdollistaman sadon mukaisesti. Luomutilojen merkittävin ostopanos ulkopuolelta on energia.

Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen luomuvaliokunta esittää maatalouden huoltovarmuuspakettiin kustannuksia alentavia toimia. Polttoöljyn ja dieselin kustannusten alentamisella on tärkeä merkitys luomutiloille. Huoltovarmuuspakettiin tulee sisältyä energiakustannuksia alentavia toimia esim. energiaverotukseen.

Luomun tarkastus- ja lupamaksut ovat merkittävä kuluerä. Valiokunta esittää tarkastus- ja lupamaksuista luopumista. Samalla luomutilojen valvontaa voi kehittää enemmän omavalvonnan suuntaan.

Maatalouden tuet tulee kohdistaa enemmän ruuan tuotantoon. Valiokunta uudistaa kantansa luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotukseen. Luomukotieläintilojen rehuomavaraisuus vaatii tavanomaisesta suuremman peltopinta-alan kotieläinyksikköä kohden. Kotieläinkorotuksella on ollut tärkeä merkitys kannustimena kotieläintuotannon jatkumiseen luomutiloilla ja myös heikoimmilla viljelyalueilla Itä-Keski- ja Pohjois-Suomessa. Kotieläinkorotus tulee säilyttää luonnonhaittakorvauksessa.

Lisäksi valiokunta muistuttaa peltomaiden korvauskelpoisuuden merkityksestä. Korvauskelvottomat pellot on osa tuotantoa kehittävien kotieläintilojen rehuomavaraisuutta ja siksi niiden säilyttäminen viljelyssä on nyt erityisen tärkeää. Ilman korvauskelpoisuutta ei saa luonnonhaitta- eikä ympäristökorvausta, eikä luomutukea. Korvauskelvottomia aloja tulee ottaa korvauskelpoisuuden piiriin jo kevään 2022 tukihakussa ns. jonotusjärjestelmän kautta ja jatkaa järjestelmää uuden ohjelmakauden 2023–2027 aikana niin, että korvauskelvottomien peltomaiden jonoa voidaan poistaa sitä mukaa, kun korvauskelpoista peltoa poistuu tukihakemukselta.

Valiokunta kannustaa luomukasvinviljelytiloja ja luomukotieläintiloja kehittämään yhteistyötä ja sopimustuotantoa, jolla varmistetaan luomurehujen riittävyys seuraavalle ruokintakaudelle. Valiokunta pitää nyt erityisen tärkeänä, että onnistumme kevään kylvöissä ja saamme hyvät sadot.

23.9. kokous oli yhteiskokous IKS-alueen lihavaliokunnan kanssa Bonuksen Putiikissa Kiteellä. Samalla vierailtiin Koivikon kartanolla ja Biokympillä

Kokoukset keskeiset asiat olivat:

Lihantuottajahinnat ovat nousseet, mutta eivät kustannusten mukaisesti. Hinnankorotuksia on vaikea enää saada syksyllä lisää. Porsasruuhkaa ei ole syntynyt, mutta vasikoiden osalta hiehoivasikat eivät liiku enää entiseen tapaan kasvattamoihin. Kulujen nousu on ollut kovaa ja paine jatkuu erityisesti lannoitteissa ja energiassa.

Luomutuotteissa markkina on menossa alasetenkin tämä näkyy luomumaidossa. Luomumaidon hintaan ei ole tullut korotuksia kuten tavanomaisessa. Luomurehujen hinnat ovat edelleen hyvin korkealla tasolla, mikä nostaa luomukotieläintuotannon kustannuksia. Luomuviljoissa hinnat ovat olleet lähempänä tavanomaisten viljojen hintoja.

Nautapalkkion maksuaikatauluihin ei ole vielä saatu vahvistusta. Ratkaisua haetaan, että mahdollisimman suuri osa voitaisiin maksaa tämän vuoden puolella. Tietoa milloin palkkiot maksetaan, odotetaan marraskuussa.

Kansallisen tuen neuvottelut ovat menossa, mutta ratkaisun yksityiskohdat ovat vielä paljon auki. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksen kompensatio tarvitaan täysimääräisesti.

Valiokunnan tekemät esitykset ja tehdyt toimet

Valiokunnat päättivät antaa julkisuuteen ja kansanedustajille seuraavaan tiedotteen:

Kaikki keinot markkinoilla ja tuissa käyttöön vakavan ruokakriisi estämiseksi

Venäjän hyökkäysosta on johtanut vakavaan energiakriisiin Euroopassa. Energiakriisin pahentaa ennestään maatilojen ja ruokaketjun kannattavuus- ja kustannusongelmia. Ruuan tuotanto kääntyy laskuun ja siitä seuraa vakava ruokakriisi, joka ulottuu myös Suomeen asti. Kotimaisen ruokakriisin välttämiseksi viljelijöille on nopeasti saatava taloudellista apua talven ja ensi satokauden tuotannolle.

Apua tarvitaan markkinoilta. Kustannuskriisi on osittanut, että elintarvikemarkkinat eivät reagoi riittävän nopeasti kustannusmuutoksiin ja myös tulonjako ketjun sisällä on vääristynyt. Kauppaketjut ja suuret panostoimittajat pystyvät poikkeusoloissakin tekemään ennätystulosta, kun samaan aikaan ketjun alkupään maataloja ja elintarvikeyrityksiä on menossa konkurssiin tai tuotantoa ajetaan kannattamattomana alas. Erityisen joustamattomia ovat julkisten hankintojen sopimukset, niitä ei ole avattu ja sopimukset ovat muuttuneet täysin kohtuuttomiksi elintarvikeyrityksille.

Markkinoiden toimivuuden turvaamiseksi hallituksen on tehtävä elintarvikemarkkinalain ja kilpailulain muutokset välittömästi. Lisäksi tarvitaan järeitä ja nopeita keinoja panoshintojen hillitsemiseksi kuten sähkössä, lannoitteissa, polttoöljyssä, rehuissa ja kuivikkeissa. Sähkön tarjontaa tulee lisätä. Energian säästötoimet ja energiatehokkuuden lisääminen on välttämätöntä. Sähkön hintakatto EU-tasolla on myös välttämätön EU:n ruuantuotannon turvaamiseksi. Bio-kaasuun tulee panosta. Luvitusta ja investointien käynnistämistä pitää nopeuttaa.

Rehujen korkea hinta ja jopa saatavuus ovat vakava uhka kotieläintuotannon jatkuvuudelle. Erityisesti valkuaisrehujen omavaraisuutta tulee lisätä niin tavanomaisessa tuotannossa kuin luomussa.

Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 toimeenpano käynnistyy ensi vuoden alussa. CAP-suunnitelman päätavoitteita ovat aktiivisen ruuantuotannon turvaaminen, maatalouden ilmasto- ja ympäristöviisaus sekä uusiutuvan maaseudun elinvoimaisuuden vahvistaminen. Hyväksyttyyn Cap- suunnitelmaan tulee tehdä poikkeusolojen vaatimat muutokset, jotta ohjelman tavoitteet on edes jotenkin mahdollista saavuttaa.

Kotieläinkorotuksella on ollut tärkeä merkitys kannustimena kotieläintuotannon jatkumiseen myös heikoimmilla viljelyalueilla Itä-Keski- ja Pohjois-Suomessa. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus tulee palauttaa muutoksen kautta Cap-ohjelmaan. Tukien saamiseksi tulee olla tuotantovelvoite. Näin varmistetaan viljelyn säilyminen koko Suomessa ja peltojen ohjautuminen ruuan tuotantoon ja aktiiviviljelyyn. Eläintenhyvinvointikorvauksen ehdot tulee muuttaa, että nautojen loppukasvatus kokonaisuudessaan voi ehtoihin kannattavasti sitoutua. Nautapalkkioiden maksut tule tehdä viivytyksettä ja ennakkomaksut on saatava myös EU:n maksamiin tukiin ja palkkioihin.

Ruokaa tuottavat tilat tarvitsevat nopeasti käyttöpääomarahoitusta. Sitä tarvitaan mm. normaalia suurempiin sähkö- ja polttoainemenoihin, korkoihin, lannoite- rehu ja siemenhankintoihin. Käyttöpääomarahoitusta tulee järjestää kerta-luontoisella suoralla kustannustuella. Tuen tulee kattaa poikkeusoloista johtuvat ylisuuret panosten hinnat, joita ei saada myyntihintoina pois markkinoilta. Toimi on poikkeuksellinen, mutta välttämätön, jotta ruuan tuotanto voi jatkua riittävällä volyymillä.

19.12. kokous oli etäkokous

Keskeiset käsiteltävät asiat olivat;

Käytiin tilannekatsaus Cap-2023–2027 ratkaisusta. Luomutuen maksu on esitetty siirrettäväksi hakuvuoden loka-kuulta seuraavan vuoden huhtikuuhun. Viljelyn kustannukset pystyttävä maksamaan viljelyvuoden aikana. Tuotteista saatava hinta ei kata viljelykustannuksista kuin osan, siksi tukien maksujen ajankohdalla suuri merkitys tilojen maksuvalmiuden kannalta. Kaikkien tukien maksuun tulee saada ennakkomaksujen järjestelmä ja ennakoiden maksut on aloitettava lokakuussa kuten oli päättyneellä ohjelmakaudella. Myös luomutuen ennakko on maksettava lokakuussa.

Korvauskelpoisuuden saamisesta korvauskelpoisuuteen on osittain etenemässä ainakin ns. pienten alojen osalta, jotka rajoittuvat korvauskelpoiseen peltoon. Erillisten korvauskelvottomien alojen osalta ratkaisua ei ole vielä satu.

Valiokunta muistutti keskustelussa, että korvauskelvottomat pellot on osa tuotantoa kehittävien kotieläintilojen huomavaraisuutta. Ilman korvauskelpoisuutta ei saa luonnonhaitta- eikä ympäristökorvausta, eikä luomutukea. Korvauskelvottomia aloja tulee ottaa korvauskelpoisuuden tukihauksessa ns. jonotusjärjestelmän kautta niin, että korvauskelvottomien peltöjen jonoa voidaan poistaa sitä mukaa, kun korvauskelpoista peltoa poistuu viljelystä. Myyntikasvi-vaatimukseen tulleet tiukennukset ovat johtamassa siihen, että osa kotieläintiloista, joilla pellot ovat luomussa eivät voi enää jatkaa luomussa. Pasi Hartikainen esitteli tukitaulukot hehtaarikohtaista tuista. Tukipuntarilla voi teettää tilakohtaisia laskelmia tukien muutoksista.

Neuvo- rahoitus katkeaa vuoden vaihteessa ja uusi Neuvo-kausi alkaa keväällä

Luomumarkkina on supistumassa, kun kuluttajien ostovoima hiipuu. Erityisesti tämä näkyy nyt luomumaidossa. Luomumaidossa myös tuottajia on luopumassa kalliiden kustannusten johdosta. Luomulihaa ei juuri löydy kaupoista. Luomu markkinointi ei näy, siihen ei olla panostettu.

Viljelijän luomutuotteista saatava hinta laskenut lähes samalle tasolle kuin tavanomaisesta saatava hinta. Luomu ei kasva enää markkinoilla. Heikentyneen kysynnän, kohonneiden kustannusten yhä tiukemmaksi muuttuvien luomueh- tojen johdosta erityisesti luomukotieläintiloja on siirtymässä tavanomaiseen tuotantoon.

Kun markkina ei kasva, ei luomualaa tule kasvattaa tukivetoisesti. Ensin tulee saada luomumarkkinat tasapainoon ja sitten kasvattaa luomualaa markkinoiden kysynnän mukaan. Valiokunta haastaa elintarviketeollisuuden panostamaan luomuun, jotta luomun kasvun tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Luomuun on tulossa ylimäärisiä tarkastuksia. Myös luomun valvontamaksut puhuttavat kentällä. Luomun tarkastus- ja lupamaksut ovat merkittävä kuluerä ja ajaa erityisesti pieni erikoiskasvituotantotiloja pois luomusta. Myös valvojien saaminen alalle alkaa olla hankalaa nykyisillä maksu ja korvauskäytännöillä. Tehty muutos valvontamaksuihin ei ole riittävä. Valiokunta esittää tarkastus- ja lupamaksuista luopumista. Samalla luomutilojen valvonta voi kehittää enemmän omavalvonnan suuntaan. Valiokunta päätti antaa esillä olleista asioista tiedotteen. Tiedote päätettiin antaa alku- vuodesta 2023.

OSAAMINEN JA HYVINVOINTI

Valiokunta kokoontui 2 kertaa vuonna 2022. Ensimmäinen kokous oli Teamssissa

Osaaminen ja hyvinvointivaliokunta paneutui pohtimaan työpajatyypisellä ryhmätyöllä siitä mikä on keskeistä valiokuntatyössä sekä niiden erityispiirteet etenkin Itä- ja Keski-Suomea koskettavia asioita. Työpajatyöskentelyssä syntynyt pohdinta tuotti oivalluksen kuinka toisiinsa kietoutuneita asioita osaaminen ja hyvinvointi ovat. Niiden välillä on vahvoja siteitä sekä syy- seuraussuhteita. Johtaminen ja osaaminen ovat keskeistä tekijöitä taloudellisen tuloksen saamisessa. Talouden hoitamiseen on hyvinvointia laajempi asia. Keskeistä on työstä saatava palkka ja tuotteiden hinta ja niiden kehittyminen ja toimeentulon turvaaminen. Taloudellinen ahdinko ja jatkuva huoli liittyy usein kuormittumiseen, henkisiin paineisiin sekä ammatin ja oman työnarvostamiseen. Myös ympäristö- ja ilmastotyö koetaan rasitteena, joka ei ole parantanut taloudellista tulosta, vaan tuonut lisäpaineita yhteiskunnan puolelta.

Hyvinvointi-työpajaryhmän tuloksena syntyi neljän aihealueen kokonaisuus, joihin laadittiin sisällöt. Yrittäjä on tärkein voimavara, ja työkyvystä on pidettävä huolta monipuolisesti. kannattavayritystoimintaa ylläpitää työkykyä. Yrittäjällä tulee olla vapaa-aikaa ja mahdollisuuksia huolehtia itsestään. Perhe- ja parisuhde koettiin yhdeksi tärkeimmistä hyvinvoinnin ylläpitäjistä ja sen merkitys on suuri. Ammatin arvostus on monitahoinen asia, johon tarvitaan järjestön panostusta joka tasolla. Yhtenäisen ja yhdessä tehty työ pitäisi saada näkyväksi. Ryhmä ideoi vaikuttamisen keinoja ja viljelijöiden työn tuomista näkyväksi ja arvostetuksi. Viljelijän sosiaaliturvan tulee lähteä elämänkaaren mukaisista palveluista ja olla tasavertainen muihin ihmisiin nähden. Viljelijää palvelisi työuraeläke-ajattelu.

Osaaminen -työpajan tulosten esittelystä valiokunnan jäsenet vaikuttamisen kohteiksi maakunnat ja niiden oppilaitokset. Itä- ja Keski-Suomen alueella koettiin tehtävän korostuvan. Maaseudun yrittäjän ulkoiset osaamisen tarpeet ovat kasvaneet, taloustaidot ja yrittäjien erilainen taso on haaste. Oletettavissa on, etteivät kaikki pärjää vaatimusten kanssa se tuo osaltaan jaksamisongelmia. Yrittäjätaitojen kasvattaminen ja yrityksessä on monen suuntaisia muitakin koulutustarpeita omia ja työntekijöiden ja valiokunnalla niissä roolia. Sidosryhmien yhteistyöryhmien toimivuuden edistäminen ja parhaiden käytäntöjen jakaminen alueelta toiselle on hyvää valiokuntatyötä. Varautuminen ja riskienhallinta on myös osaamisasia. Valiokunta oli tyytyväinen työhönsä ja pitivät työpajaa onnistuneena ja tehtävänsä pohdintaa arvokkaana.

Valiokunta laati seuraavan vuoden toimintasuunnitelman, keskusteli maatilayrittämisen kannattavuuden ongelmista ja ratkaisuista. Tuottajahintojen nosto olisi vaikuttavin ja tehokkain tapa parantaa tilannetta. Lomituslain ja hallintomallin valinnasta, CAP 27 valmisteluista keskusteltiin. Itä- ja Keski-Suomen osaaminen ja hyvinvointialueella lomituksen paikallisyksiköiden muutostilannetta kartoitettiin ja jaettiin yhteinen huoli lomittajista ja heidän riittävydestä, jaksamisensa ja ammattitaidon ylläpitämisestä. Perhevapaaudistus on tuomassa hyvää, sosiaaliturvauudistus on iso työmaa. Todettiin maatalojen varautumisen taso ei ole kovin hyvällä tolalla. Tämä on tullut esiin Välitä viljelijästä projektissa. Melan lanseeraama sovellus yrittäjän sähköisestä yhteydestä työterveyshuoltoon. Hyvät järjestelmät ovat tarpeen, viljelijöiden työterveyteen osallistuminen on laskenut merkittävästi. Asta Suomi JAMKista kertoi maaseutuyrittäjien pari- ja ihmissuhdetyöstä tulleiden kokemusten ja työvälineiden tuoneen apua maaseudun ihmisille. Merkityksellistä on toiveikkuuden ylläpitäminen ja ymmärrys hyvän arjen merkityksestä. Tiloilla on näkyvissä myös huonoa ja jopa periytyvää, suomi tiivistä sen pärjäämisen eetoksessa. Yleistä on myös tunne- ja sosiaalisten taitojen heikkous, puhumattomuuden kulttuuri, kiire ja loputon raataminen. Maatilalla yrittäminen ja muu elämä kietoutuu yhteen, ja niitä ei eroteta toisistaan ja myös oma uupuminen jää huomaamatta. Itsetunto ja -tuntemus sekä itsensä johtaminen ovat toisiinsa liittyviä asioita. On tärkeää tehdä ennakoivia huoltoja itselle ja ihmissuhteille, kuten koneille tehdään, tavoitteena uudistaa itseä ja suhdetta. Huomiointia, kiitosta, asioista keskustelua ja "pöyhimistä" tarvitaan

uudistumiseen. Anteeksi pyytäminen ja myös anteeksi antaminen on tärkeää, kertoi Asta, joka on tehnyt pitkän uran auttamistyössä. Välitä Viljelijästä-projektin ohessa on alkanut työkyky koordinaatio -toiminta. Välitä Viljelijästä hankkeesta todettiin sen olevan työtä, josta tekeminen ei lopu.

Valiokunta kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa, ensimmäinen kokous järjestettiin verkkoyhteydellä ja toinen onnistui läsnäolotapaamisena. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Sanna Hämäläinen Etelä-Savosta.

KULUTTAJATYÖ

Korona-aika leimasi vuoden 2021 kuluttajatyötä edellisen vuoden tapaan

Syksyn toiminnassa keskeinen asia oli Kokkaa kotimaista-ruokakassien organisointi yläkoulujen kotitalousryhmille. Ruokakassikampanjaa pidettiin erittäin toteuttamiskelpoisena korona-ajalle. Valiokunta valmisti kylttiasiaa maan maiden varsille kesälle 2022.

JÄSENPAVELUT

Jäsenpalveluvaliokunta kokoontui kerran 1.2.2021 Teams -etäyhteydellä.

Kokouksen alussa Tiina Sidensnöre piti tilannekatsauksen Oiva -jäsenrekisteripalveluista. Projekti on jäljessä aikataulusta. Datan kanssa on ollut ongelmia, jotka ovat vaikuttaneet muihin toiminnallisiin. Alustavaa laskutuspäivämäärää on siirretty. Uusi arvioitu laskutuspäivämäärä on 22.2. Eräpäivä 15.3. Tavoitteena on saada jäsentiedot kuntoon. Jaicommin lukutilan -käyttöoikeutta on jatkettu yhdellä kuukaudella ja se päättyy helmikuun loppupuolella.

Yhdistysten laskutustietojen tarkastus ja korjaus on tehtävä 22.2. mennessä. Tiedoissa on päivitettävä jäsenmaksu, tilinumero, yhdistyksen yhteystiedot, jäsenyystiedot, laskutusperusteet, kuten peltotehtaat, eläinyksiköt tai henkilövuodet sekä metsähehtaarit. Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen alueen yhdistyksistä 71 yhdistyksestä alle puolet ovat käyneet laskutustietoja läpi tähän aamuun mennessä. Mhy yhdistysten tilanne on huomattavasti parempi.

Uudet käyttäjätunnus pyynnöt laitetaan oivapalvelu@mtk.fi. Viestiin laitettava käyttäjän nimi, sähköpostiosoite, puhelinnumero ja rooli yhdistyksessä. Käyttäjätunnusten myöntämisen edellytyksenä on hyväksytysti suoritettu tietosuojakoulutus (yli 75 % vastauksista oltava oikein). Koulutus tehdään Moodlessa <https://moodle.mmg.fi/mtk/login/>. Sieltä löytyy tietosuojakoulutukset tuottajayhdistyksille (MTY) ja metsänhoitoyhdistyksille (Mhy).

Keskusliiton jäsenpalveluvaliokunnan kuulumisia kertoi Tuomo Tikkanen. MTK:n jäsenpalveluvaliokunnan alla olevan EU-avustajatyöryhmä on kehittämässä MTK:n EU-avustajatoimintaa. Suunnitteilla on kysely EU-avustajille (toimintakaudet 2015–2020) heidän aikaisemmasta toiminnastaan, sekä mitä ajatuksia heillä on tulevan kauden toiminnasta. Kyselyllä haetaan suurempia linjoja EU-avustajan kokeneisuudesta ja olisivatko he sitoutumassa tähän palveluun jatkossa.

EU-avustajatyöryhmän jäsenet ovat pj. Tuomo Tikkanen, Kaisa Pihlaja MTK Johtokunta, Aki Kaivola, EU-avustajat: Anna Setälä, Kari Niemi MTK-toimihenkilöt: Jari Kauhanen MTK Pohjois-Savo, Ari Perälä, MTK Etelä-Pohjanmaa, maatalouslinjalta Marica Twerin ja Johan Åberg sekä järjestöryhmästä Matti Voutilainen.

16.11. oli keskusliiton ja alueellisten jäsenpalveluvaliokuntien yhteiskokous, johon IKS alueelta osallistuivat Sari Haapamäki ja Sirpa Kukkonen. IKS alueen terveisinä olivat, että Oiva-asiat ja erityisesti jäsenasiat vievät tällä hetkellä

eniten työaikaa. Toiminta ollut selviämistaistelua. Tulevaisuudessa maatalous- metsätalous- yhteistyö edunvalvontakentällä alueellisesti pitää hyödyntää (MHY/MT-yhteistyö).

Kokouksessa kuulumme lyhyen tilannekatsauksen jäsenmaksulaskutuksen tilanteesta. Vuoden 2021 laskuja on vielä jonkun verran lähettämättä. Ensi vuodelle on suunnitteilla jäsenhankintakampanja ja Tervetuloa Järjestöön-paketti. Oivan data on nyt paremmassa kunnossa.

EU-avustajatoiminnan kehittämisen tilannekatsauksessa kuulumme kyselyn analyysiä. Palvelu on tärkeä ja sen pitää säilyä MTK:n sisällä (ei ulkoisteta), mutta kaipaa kehittämistä. Nykyisellä vakuutusjärjestelmällä jatketaan vuoden 2022 loppuun saakka. Mallin kehittämistä on tarkoitus jatkaa. Keväällä 2022 pitäisi saada päätös uuden järjestelmän sisällöstä, laajuudesta ja käytännön toteutuksesta mm. uusien avustajien rekrytointien ja vakuutusturvan osalta.

Koulutusstrategian jalkautuksen tilannekatsauksessa kuulumme, että koulutusstrategian jalkautus on edennyt. Moodle on nimetty Oiva-verkko-opistoksi. Todennäköisesti uusi Oiva-kalenteri otetaan käyttöön kesällä 2022.

Valiokunnan puheenjohtajana toimi Harri Tuomainen MTK-Pohjois-Savosta, varapuheenjohtajana Sari Haapamäki Mhy Keski-Suomesta ja sihteerinä Sirpa Kukkonen MTK-Pohjois-Karjalasta

YMPÄRISTÖ- JA MAAPOLITIIKKA

Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta on Itä- ja Keski-Suomen yhteinen ja siihen kuuluu Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala.

Vuonna 2022 valiokunta kokoontui kaksi kertaa, 3.3.2022 Teams -yhteydellä sekä 1.12.2022 hybridikokouksena Leppävirralla etäyhteyksin.

Kevään kokouksessa keskusteltiin valiokuntatyön kehittämisestä, Liperin Korpivaaran tuulipuistohankkeesta sekä Pohjois-Savon maakuntakaavasta. Asialistalla oli myös ohjesäännön päivittäminen.

Syksyn kokouksessa paikalla Leppävirralla oli 6 osallistujaa ja etänä 7 osallistujaa. Kokouksen alkuun Leppävirran kunnan yleiskatsauksen kunnanjohtaja Matti Raatikainen. Tämän jälkeen kaavoittaja Suvi Nenonen kertoi Leppävirran kunnan kaavoitus- ja alueidenkäyttöasioista. Lopuksi ympäristöpäällikkö Eila Kainulainen kertoi ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun katsauksen.

Lisäksi kokouksessa MTK:n lakimies Anna-Rosa Asikainen piti katsauksen monimuotoisuuteen liittyvästä edunvalvonnasta sekä keskusteltiin valiokunnan kokouskäytännöistä ja edelleen ohjesäännön päivittämisestä.

Valiokunnan puheenjohtajana v. 2022 toimi Veli-Matti Ahlqvist ja varapuheenjohtajana Markku Paananen. Valiokunnan sihteerinä toimi 24.3. saakka Laura Harjunpää ja sen jälkeen Seppo Niskanen.

Pohjois-Savon Metsävaliokunta

Maakunnallisen metsävaliokunnan muodostavat MTK liiton puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja, Metsänhoitoyhdistyksen puheenjohtajat ja johtajat sekä MTK Metsänomistajien kenttäpäällikkö.

Pohjois-Savon metsävaliokunta kokoontui toimintakaudella 2022 kaksi kertaa – 18.2.2022 Teams -kokouksena ja 5.10.2022 lähikokouksena. Kokouspaikkana syyskokouksella oli Kuopion Energia.

Kevään kokouksessa käsiteltiin mm. tiestöön liittyvää jäsenkyselyä ja keskusteltiin riistapolitiikasta. Valiokunnan nimissä tehtiin myös kannanotto riista-asioihin liittyen, joka päätyikin mm. Savon Sanomiin. Lisäksi käsiteltiin Pohjois-Savon maakuntakaavaa, saatiin ennakkotietoa uusista PEFC -sertifiointikriteereistä sekä muut ajankohtaiset asiat.

Syksyn kokouksessa Kaisa Kettunen Kestävän metsätalouden yhdistyksestä kertoi metsäsertifiointin muutoksista. Valiokunta kävi keskustelua esityksiin ja muutoksiin liittyen ja muutoksista päätettiin tiedottaa syksyn asiakaslehdessä. Kokousisäntänä toiminut hankintapäällikkö Matti Voutilainen Kuopion Energialta esitteli energialaitoksen toimintaa ja puunhankintaa. Lisäksi käsiteltiin ajankohtaiset asiat.

Valiokunnan puheenjohtajana v. 2022 toimi Perttu Sirviö ja sihteerinä 24.3. saakka Laura Harjunpää ja sen jälkeen Seppo Niskanen.

JOHTOKUNTA

Puheenjohtaja: Perttu Sirviö, Iisalmi (mukana johtokunnassa vuodesta 2016, pj: 2022-)

Varapuheenjohtaja: Noora Räsänen, Leppävirta (mukana johtokunnassa vuodesta 2017. vpj. vuodesta 2020-)

Jäsenet:

Lassi Heiskanen, Vieremä (2021-)
Tiina Korhonen, Vesanto (2021-)
Ville Pekkarinen, Kuopio (2011–2022)
Janne Sirviö, Juankoski (2021-)
Harri Tuomainen, Siilinjärvi (2020-)
Jouko Åkerlund, Vieremä (2013-)
Jarkko Hyttinen, Sonkajärvi (2022-)

Työvaliokunta:

Perttu Sirviö, Iisalmi. Noora Räsänen, Leppävirta. Toiminnanjohtaja Jari Kauhanen. Järjestöasiantuntija Heini Mämmi

Maaseutunuorten valiokunta:

Pj. Anni Heiskanen Sonkajärvi, Vpj. Markus Tenhunen Pielavesi, Atte Kiiski Nilsä, Ida Korhonen Kaavi, Harri Tuomainen Siilinjärvi, Johannes Korhonen Tervo-Vesanto, Janita Riekkinen Iisalmi, Waltteri Soirio Suonenjoki, Kaarina Virta Maaninka, sihteeri maaseutunuorten asiamies Vilma Kuosmanen

Metsävaliokunta: Perttu Sirviö, Iisalmi, Noora Räsänen, Leppävirta ja toiminnanjohtaja Jari Kauhanen sekä kenttäpäällikkö Seppo Niskanen

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteiset valiokunnat, MTK-Pohjois-Savon edustajat:

Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen elinkeinopolitiikka - ja yrittäjyysvaliokunta

Henrik Kähönen, Juankoski
Ville Pekkarinen, Kuopio
Aatu Laitinen, Kuopio

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen osaaminen- ja hyvinvointivaliokunta:

Sirpa Hakkarainen, Kuopio (Juankoski)
Åkerlund Jouko, Vieremä
Kati Partanen, MTK:n johtokunta

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen jäsenpalveluvaliokunta:

Jarkko Hyttinen, Sonkajärvi
Eija Koponen, Leppävirta
Tuomo Tikkanen, keskusliiton valiokunta

Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen kuluttajatyövaliokunta:

Saara Markkanen, Suonenjoki
Harri Tuomainen, Siilinjärvi

Itä- ja Keski- Suomen MTK- liittojen yhteinen lihavalioikunta:

Janne Sirviö, Kuopio (Juankoski)
Mikko Piippo, Lapinlahti

Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen yhteinen luomuvaiokunta:

Kati Lundgren, Lapinlahti

Tuomo Tikka, Kiuruvesi

Itä- ja Keski-Suomen MTK liittojen yhteinen maitovaliokunta:

Perttu Sirviö, Iisalmi

Harri Tuomainen, Siilinjärvi

Itä- ja Keski- Suomen MTK-liittojen yhteinen peltokasvivaliokunta:

Tiina Korhonen, Vesanto

Tuomo Seppälä, Siilinjärvi

Itä- ja Keski- Suomen MTK-liittojen yhteinen erikoiskasvivaliokunta:

Noora Räsänen, Leppävirta

Jari Venäläinen, Kuopio

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteinen ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta:

Tiina Korhonen, Vesanto

Markku Paananen, Keitele

Marjaana Pitkänen, Siilinjärvi, MTK:n valiokunnan varajäsen

Edustajat, MTK:n valtuuskunta:

Perttu Sirviö, Iisalmi

Jukka Huuskonen, Kiuruvesi

Simo Rätty, Kuopio

Atte Kiiski, Nilsia

Varajäsenet:

Noora Räsänen, Leppävirta

Veli-Tuomas Hakulinen, Pielavesi

Kaarina Virta, Maaninka

Jari Kajan, Karttula

Liiton kirjanpidon ja taloudenhoidon tarkkailijat: Janne Sirviö Juankoski ja Harri Tuomainen Siilinjärvi

Tilintarkastaja: HT Seppo Koski

Toiminnantarkastajat: Eero Kyllönen Kiuruvesi ja Tuula Kuosmanen Nilsia

Varatoiminnantarkastajat: Hannu Smolander Tuusniemi ja Kaija Röpelin Sonkajärvi

MTK:N TYÖRYHMÄT JA VALIOKUNNAT

MTK:n johtokunta: Kati Partanen, Iisalmi

Jäsenpalveluvaliokunta: Tuomo Tikkanen, Kiuruvesi

Erikoiskasvivaliokunta: Noora Räsänen, Leppävirta

EDUSTAJAT MUISSA YHTEISÖISSÄ

Järvi-Suomen ilmasto- ja ympäristöohjelman työryhmä: Jari Kauhanen

Pohjois- Savon maakunnan yhteistyöryhmä (MYR): Jari Kauhanen, varalla Kati Partanen

Pohjois-Savon Ilmastotiekartta- työryhmä: Jari Kauhanen, varalla Sirpa Lintunen

Pohjois-Savon liiton alueiden käytön suunnittelutyöryhmä: Jari Kauhanen ja Laura Harjunpää

Maakuntaliiton aluehallintotyöryhmä: Jari Kauhanen ja varalla Perttu Sirviö

Pohjois-Savon alueellisen maaseutusuunnitelman valmistelu: Sirpa Lintunen, varalla Katri Kostamo

Pohjois-Savon ELY- Keskuksen maakunnallinen jäteasiain neuvottelukunta: Jari Kauhanen ja varalla Noora Räsänen

ELY-keskuksen tienkäytön suunnitteluryhmä: Jari Kauhanen, Laura Harjunpää ja Pekka Sahlman

Kauppakamarin teollisuusvaliokunta: Perttu Sirviö, varalla Ville Pekkarinen

Huoltovarmuusorganisaation alkutuotantopooli aluevastaava: Perttu Sirviö, varalla Jari Kauhanen

C-tuotantotukialueen MTK- liitot: Perttu Sirviö, varalla Noora Räsänen ja Jari Kauhanen

Väre Energia Oy yhteistyöryhmä: Perttu Sirviö, Jari Kauhanen ja Laura Harjunpää

Savon Voima verkkoyhtiön yhteistyöryhmä: Perttu Sirviö, Jari Kauhanen ja Laura Harjunpää

Maanomistajien Arviointikeskus Oy: Perttu Sirviö, varalla Jukka Huuskonen

Savonian agrologikoulutuksen neuvottelukunta: Sirpa Lintunen

Järvisseudun/Kallaveden työterveyshuollon yhteistyöryhmä: Sirpa Lintunen

Terveystalo työterveyshuollon yhteistyöryhmä: Sirpa Lintunen

Pihlajalinna työterveyshuollon yhteistyöryhmä: Sirpa Lintunen

Lomitushallinnon yhteistyöryhmä, Sydän-Savo ja Ylä-Savo: Jouko Åkerlund, Sirpa Lintunen

Kiinteistö Oy Kuopion Kauppatu 40–42: Jari Kauhanen, varalla Noora Räsänen

YIT-yhtymä Oy: Jari Kauhanen ja Perttu Sirviö

Kuopion Ravirata Oy: Lassi Heiskanen, varalla Jari Kauhanen

Metsä-Board Oyj ja Neo Industrial Oyj: Ville Pekkarinen, varalla Tiina Korhonen

Atria Oyj: Jouko Åkerlund, varalla Jari Kauhanen

Kuopion seudun Uusyrityskeskus: Jari Kauhanen, varalla Noora Räsänen

Wäläky Keski-Savon Uusyrityskeskus: Noora Räsänen, varalla Jari Kauhanen

Kuopion Kauppakamari: Jari Kauhanen

Etujärjestöjohtajat Pohjois-Savossa: Jari Kauhanen

Mavi maataloustukien toimeenpanon työryhmä: Jari Kauhanen

Maaseutuammattiin ry:n hallitus: Vilma Kuosmanen

Pohjois-Savon metsänhoitokoulusäätiön valtuuskunta: Riikka Hänninen (valittu syys 2021), Noora Räsänen (valittu syys 2019) ja Kari Ollikainen (valittu syys 2020)

Pohjois-Savon työvoima- ja yrityspalvelu- neuvottelukunta (2022-2024): Noora Räsänen, varalla Jari Kauhanen

Työterveyslaitoksen alueellinen neuvottelukunta (2022-2023): Sirpa Lintunen

Vesienhoidon yhteistyöryhmä: Jari Kauhanen, varalla Lassi Heiskanen

Valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot (2021-2023): Laura Harjunpää, Jouko Åkerlund, vara-edustaja Metsänhoitoyhdistyksestä

Hanketoiminta:

MTK-Pohjois-Savo Innostu tiedosta (päätyi 31.12.2022): Jari Kauhanen, varalla Sirpa Lintunen

Savonia AMK Maatila 2030 (päätyi 31.10.2022): Perttu Sirviö

Savonia Mallasklusterin kehittäminen Pohjois-Savoon (päätyi 30.8.2022): Tiina Korhonen, varalla Jari Kauhanen

Luonnonvarakeskus HiiliMaito (päätyi 31.12.2022): Harri Tuomainen, varalla Vilma Kuosmanen

ProAgria EuReGa (päätyi 31.5.2022): Sirpa Lintunen

UEF Biosfääri Pohjois-Savo (Biomassan ja biojalostusteknologioiden hyödyntäminen liiketoiminnan kasvattamisessa) (päätyi 31.10.2022): Harri Tuomainen, varalla Noora Räsänen

Ilmastoturvallisuuden liiketoimintaverkosto, Savonia (1.5.2020-31.12.2022): Jari Kauhanen, varalla Sirpa Lintunen

Maavara, Savonia (1.1.2021-30.6.2022): ydinryhmän jäsenenä Jari Kauhanen, varalla Sirpa Lintunen

Satotaimet Savosta, SavoGrow (31.12.2022 saakka): Jari Kauhanen, varalla Tiina Korhonen

Verkostoitumalla marjasektori nousuun (VIN) SavoGrow (31.12.2022 saakka): Jari Kauhanen, varalla Sirpa Lintunen

Humala kasvuun -hanke, Savonia (1.1.2022-30.6.2024) Noora Räsänen, varalla Johannes Korhonen

TOIMIHENKILÖT 2022

Jari Kauhanen, Toiminnanjohtaja 2014-

Heini Mämmi, kesätyöntekijä, Innostu tiedosta! -hanke 2021, järjestöasiantuntija 2022-
 Vilma Kuosmanen, Maaseutunuorten asiamies, 2017–2022
 Susanna Purhonen, toimistosihteeri 2016-
 Anne-Mari Heikkinen, projektipäällikkö, Innostu tiedosta! -hanke 2020-
 Sirpa Lintunen, aluepäällikkö 2015–
 Noora Räsänen, hanketyöntekijä Muki-hanke 2022-

TILINPÄÄTÖSTIEDOT

MTK-Pohjois-Savo ry
 Y-tunnus: 0207887-2

Tuloslaskelma (EUR)		
	01.01.2022 31.12.2022	01.01.2021 31.12.2021
Varsinainen toiminta		
Koulutus- ja kurssit tuotot	300.00	377.00
Koulutus- ja kurssit kulut		
Muut kulut	-3 803.00	-3 365.55
Koulutus- ja kurssit kulut	-3 803.00	-3 365.55
Koulutus- ja kurssit kulujäämä	-3 503.00	-2 988.55
Tilaus ja ilmoitust tuotot	500.00	500.00
Tilaus ja ilmoitust kulut		
Muut kulut	-591.03	-1 993.85
Tilaus ja ilmoitust kulut	-591.03	-1 993.85
Tilaus ja ilmoitust kulujäämä	-91.03	-1 493.85
Henkilöstökulut tuotot	80 905.62	18 359.02
Henkilöstökulut kulut		
Henkilöstökulut	-211 665.81	-157 571.82
Muut kulut	-18 442.63	-5 596.00
Henkilöstökulut kulut	-230 108.44	-163 167.82
Henkilöstökulut kulujäämä	-149 202.82	-144 808.80
Nuorten toiminta tuotot	10 290.04	7 378.00
Nuorten toiminta kulut		
Henkilöstökulut	-20 435.63	-18 424.21
Muut kulut	-12 455.38	-5 351.39
Nuorten toiminta kulut	-32 891.01	-23 775.60
Nuorten toiminta kulujäämä	-22 600.97	-16 397.60
Johto-/valiokunnat kulut		
Henkilöstökulut	-36 910.33	-33 520.27
Muut kulut	-12 507.61	-8 397.56
Johto-/valiokunnat kulut	-49 417.94	-41 917.83
Johto-/valiokunnat kulujäämä	-49 417.94	-41 917.83
Hankkeet tuotot	114 764.74	148 310.37
Hankkeet kulut		
Henkilöstökulut	-72 416.69	-96 142.85
Muut kulut	-42 348.05	-50 167.52
Hankkeet kulut	-114 764.74	-146 310.37
Hankkeet tuottojäämä	---	2 000.00
Hallinto tuotot	63 097.25	37 133.13
Hallinto kulut		
Poistot	-119.43	-159.24
Muut kulut	-124 737.72	-79 328.72
Hallinto kulut	-124 857.15	-79 487.96
Hallinto kulujäämä	-61 759.90	-42 354.83
Varsinainen toiminta	-286 575.66	-247 961.46
Tuottojäämä	-286 575.66	-247 961.46

Varainhankinta		
Tuotot	318 090.17	278 610.16
Varainhankinta	318 090.17	278 610.16
Tuottojäämä	31 514.51	30 648.70
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	12 643.52	19 539.56
Kulut	-2.94	---
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	12 640.58	19 539.56
Tuottojäämä	44 155.09	50 188.26
Tilikauden tulos	44 155.09	50 188.26
Tilikauden ylijäämä	44 155.09	50 188.26

Tase vastaavaa (EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	358.30	477.73
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	358.30	477.73
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	288 974.23	285 310.39
Sijoitukset yhteensä	288 974.23	285 310.39
Pysyvät vastaavat yhteensä	289 332.53	285 788.12
Vaihtuvat vastaavat		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	48 955.42	3 055.74
Lainasaamiset	430 941.07	285 596.87
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	479 896.49	288 652.61
Lyhytaikaiset saamiset		
Muut saamiset	65 385.04	99 712.06
Siirtosaamiset	45 701.33	---
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	111 086.37	99 712.06
Rahat ja pankkisaamiset	72 604.90	64 959.85
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	663 587.76	453 324.52
Tase vastaavaa	952 920.29	739 112.64

Tase vastattavaa (EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
Oma pääoma		
Sidotut rahastot		
Sidotut rahastot yhteensä	132 448.00	132 448.00
Muut rahastot		
Muut rahastot	454 544.89	454 544.89
Muut rahastot yhteensä	454 544.89	454 544.89
Toimintapääomat		
Edellisten tilikausien ylijäämä	112 052.97	61 864.71
Toimintapääomat yhteensä	112 052.97	61 864.71
Tilikauden ylijäämä	44 155.09	50 188.26
Oma pääoma yhteensä	743 200.95	699 045.86
Vieras pääoma		
Pitkäaikaiset velat		
Muut velat	142 152.26	---
Pitkäaikaiset velat yhteensä	142 152.26	---
Lyhytaikaiset velat		
Saadut ennakot	8 704.59	---
Ostovelat	9 433.34	9 053.09
Muut velat	7 738.50	6 256.51
Siirtovelat	41 690.65	24 757.18
Lyhytaikaiset velat yhteensä	67 567.08	40 066.78
Vieras pääoma yhteensä	209 719.34	40 066.78
Tase vastattavaa	952 920.29	739 112.64

TILASTOJA MAATALOUESTA POHJOIS-SAVOSSA

Tuotannon rakenne

Kasvukausi 2022 oli sadon määrän ja laadun suhteen hyvä niin viljoissa kuin nurmessakin. Marjoissa sadon laatu oli hyvä ja satotaso normaali. Marjatiljoilla kausityövoiman saatavuudessa oli Ukrainan sodan johdosta haasteita. Kausityövoima kuitenkin saatiin järjestettyä tiloille. Satoa ei saatu kuitenkaan ihan täysmäärisesti korjattua kaikilla tiloilla. Loppuvuodesta 2021 alkanut voimakas kustannusten nousu jatkui ja sitä vauhditti Ukrainassa alkanut sota. Energia, lannoitteet ja rehut kallistuivat ennätyslukemiin. Tuottajahinnat alkoivat nousta paljon myöhemmin kuin kustannukset, nousu ei kattanut kustannusten nousua.

Tukea hakeneita tiloja ilman Joroisten lukuja oli Pohjois-Savossa 3181 mikä on 142 tilaa ja 4,3 % vähemmän kuin 2021. Sydän Savon alueella tukea hakeneita tiloja 1606 tilaa mikä on 45 tilaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Peltoalaa viljelyssä Pohjois-Savossa oli 158 800 hehtaaria, joka 960 hehtaaria vähemmän kuin 2021.

Naudanlihaa tuotettiin 11,85 miljoonaa kiloa, 14 % Suomen tuotannosta. Valtakunnallisesti suurimmat kunnat olivat naudanlihan tuotannossa Kiuruvesi, Kuopio ja Kurikka. Sianlihaa tuotettiin 3,09 miljoonaa kiloa, 1 % Suomen tuotannosta. Lampaanlihaa tuotettiin 0,05 miljoonaa kiloa, 4 % Suomen tuotannosta.

Luomutilojen määrä Pohjois-Savossa oli vuonna 2022 yhteensä 359 tilaa, joista 102 oli kotieläintiloja. Viljelyalaa oli yhteensä 20 358 hehtaaria. Keksimääräinen tilakoko oli 61,9 hehtaaria.

Tukea hakeneilla tiloilla viljeltiin säilörehunurmea yhteensä 81 178 hehtaarilla, joka on alaltaan suhteellisen sama kuin edellisenä vuonna. Viljakasveista rehuohraa viljeltiin 26 400 hehtaarin alalla, joka oli 700 hehtaaria vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kauraa viljeltiin 8602 hehtaarin alalla, joka on sama kuin edellisenä vuonna, kevätvehnää 2147 hehtaarin alalla, 500 hehtaaria enemmän kuin edellisenä vuonna. Syysvehnän viljelyala yli kaksinkertaistui edellisvuoden 149 hehtaarista 412 hehtaariin. Öljykasveista kevätrypsiä viljeltiin eniten 1304 hehtaarin alalla, joka on reilu 100 hehtaaria enemmän edellisvuoteen verrattuna. Erikoiskasveista kuminaa viljeltiin eniten 979 hehtaarin alalla, joka oli 50 hehtaaria vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Toisena tuli mansikka 945 hehtaarin alalla, joka oli melkein 100 hehtaaria vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Pohjois-Savossa tuotettiin maitoa viime vuonna 309,5 miljoonaa litraa. Tämä on hieman yli seitsemän miljoonaa litraa vähemmän kuin vuonna 2021, jolloin maitoa toimitettiin meijeriin 316,6 miljoonaa litraa. Pohjois-Savon kunnista maitoa tuotettiin eniten Kuopiossa (68,4 miljoonaa litraa) ja Kiuruvedellä (52,9 miljoonaa litraa). Lypsylehmien määrä aleni vajaalla tuhannella lehmällä ollen vuoden lopussa noin 33 585 eläintä. Koko Suomen maidontuotanto oli viime vuonna 2 149,5 miljoonaa litraa, vähennystä tuli noin 2,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Pohjois-Savon osuus koko Suomen maidontuotannosta oli viime vuonna 14 %.

Tuottajahinnat

Maataloustuotteiden osalta voimakkainta tuottajahinnan nousu oli viljoilla. Rehuohran hinta nousi 62 % ja Kaura 76 %, vehnä 56 % ja ruis 76 %. Loppuvuodesta viljojen hinnat kääntyivät selvään laskuun. Luomuviljojen hinnannousut jäivät alemmalle tasolle, esimerkiksi luomuruus nousi 36 %, mutta ruokaperunassa hinnannousu oli vain 12 %.

Kotieläintuotteilla, maidolla, kananmunilla ja naudanlihalla, tuottajahinnan nousu oli hyvin hidasta suhteessa näiden tuotantosuurten käyttämien tuotantopanosten hintojen nousuun. Kotieläintuotteiden hinnat alkoivat nousta vasta keväällä 2022, kun tuotantopanosten hinnat alkoivat nousta jo lähes vuotta aiemmin, kesällä 2021. Kotieläintuotteiden tuottajahinnat nousivat keskimäärin 30–40 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Maidon hinta oli keskimäärin 49,40 snt/l, nousua +25 %. Sonninliha oli 4,18 euro/kg, nousua +22 %, sianliha 2,00 euro/kg, nousua +27 %, karitsanliha 5,26 euro/kg, nousua +20 %, broilerinliha 1,69 euro/kg, nousua +28 %. Luomusonninliha 4,80 euro/kg, nousua +19 %, luomukaritsanliha 5,63 euro/kg, nousua +21 %. Kananmunat virikehäkkikanalat 1,13 euro/kg, nousua +24 %, kananmunat lattiakanalat 1,43 euro/kg, nousua +30 % ja kananmunat ulkokanalat 1,53 euro/kg, nousua +13 %.

Tuotantopanokset

Maatalouden tuotantopanosten hinnat nousivat vuodessa enemmän kuin koskaan EU-jäsenyyden aikana. Hintojen nousuhuippu osui kasvukauden alkuun. Lannoitteet maksoivat vuoden 2022 toisella neljänneksellä 119 % enemmän kuin vuosi sitten. Rehuviljojen hinnat nousivat 127 % ja rehuseokset maksoivat 39 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Lämmityspolttoaineet maksoivat 82 %, moottoripolttoaineet 76 % ja sähkö 14 % enemmän kuin vuosi sitten. Rakennuskustannusten nousu näkyi sekä rakennusten korjauskustannusten että rakennusinvestointien hinnoissa. Korjauskustannukset olivat 18 % ja rakennusinvestoinnit 12 % kalliimmat. Kone- ja kuljetuskaluston hinnat nousivat 8 %.

Hintojen nousu jatkui vuoden loppuun saakka. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä maatalouden tuotantotarvikkeet ja palvelut maksoivat 28 % ja investoinnit 10 % enemmän kuin samaan aikaan vuotta aiemmin. Suurin vaikutus oli sekä energian, että lannoitteiden 46 %:n ja rehujen 35 %:n hinnan nousulla. Maatalouden tuotannon määrä jatkoi laskuaan myös vuonna 2022.

Omistajanvaihdot ja investoinnit

Pohjois-Savossa tehtiin ohjelmakaudella 2015 -2022 yhteensä 151 tuettua maatilansukupolvenvaihdosta. Maatilojen omistajanvaihdoksissa oli vuonna 2022 edellisvuotta vilkkaampaa. ELY-keskus myönsi nuoren viljelijän aloitustukea 22 uudelle yrittäjälle. Edellisvuonna aloitustuen sai 15 nuorta viljelijää. Avustuksen suuruus euroissa oli yhteensä 670 000. Korkotukilainaa myönnettiin 3 055 600 euroa.

Neuvo korvausta maksettiin Pohjois-Savon alueella viime vuonna 2338 kpl 1038 maatilalle ja maksettiin 1,1 miljoonaa euroa. Määrä on noin kaksinkertainen vuoteen 2021 verrattuna. Suosituimmat aiheet olivat kilpailukyvyyn parantaminen 740 kpl ja tuotantoeläinten terveydenhoitosuunnitelma 430 kpl.

Maatalouden investointitukia myönnettiin vuonna 2022 Pohjois-Savon alueella 196 kpl. Avustusta niihin maksettiin 6,2 miljoonaa euroa sekä korkotukilainaa 4,1 miljoonaa euroa. Erikoisuutena oli se, että rahoitettiin yli 60 kpl aurinkopaneeleja.

Metsätalous ja puukauppa

Puukauppa määrät tasaantuivat edellisen ennätysvuoden jälkeen, mutta pysyivät kuitenkin hyvällä tasolla. Keväällä puukauppa oli yli neljänneksen jäljessä edellisvuotta, vaikka puun tuonnin Venäjältä väheni ja loppui nopeasti. Loppuvuonna puun ostot alkoivat vahvistumaan. Venäjän tuonnin loppuminen tarkoittaa, että kotimaasta on ostettava kymmenen miljoonaa kuutiometriä enemmän puuta. Puun tuonti korvataan pääosin kotimaisella puulla. Myös turpeen käytön väheneminen ja sähkönhinnan nousu on nostanut energiapuun kysyntää. Energiapuunkorjuu olikin vuonna 2022 korkealla tasolla ja energiapuu kilpaili kuitupuun kanssa hinnoista.

Metsistämme hakattiin viime vuonna Luken ennakkotietojen mukaan yhteensä 75 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta. Siitä oli tukkia 30, kuitupuuta 34 ja energiapuuta 11 miljoonaa kuutiometriä. Sekä hakkuumäärä että puuston poistuma pienenivät edellisestä vuodesta kaksi prosenttia. Puuston poistuma päättyi 89 miljoonaan kuutiometriin. Konaishakkuumäärä oli 2 milj. m³ pienempi kuin 2021.

Tukki- ja kuitupuuta hakattiin teollisuuden käyttöön ja metsänomistajien kotitarvesahaukseen 64,1 miljoonaa kuutiometriä. Määrä väheni kolme prosenttia vuoden takaisesta. Suoraan metsästä lämpö- ja voimalaitosten metsähakkeeksi tai pientalojen polttopuiksi korjatun runkopuun määrä kasvoi kolme prosenttia 10,6 miljoonaan kuutiometriin.

Pohjois-Savon yksityismetsissä oli hakkuuainkomuksia vuonna 2022 Metsäkeskuksen tilaston mukaan 5 464 147 m³. Puunmyyntituloina tämä tarkoittaa Luken hintatilastojen mukaan 226,5 milj. euroa. Keskihinta kaikki puutavaralajit ja hakkuutavat huomioiden oli 41,45 €/m³. Mikäli kaikki hakkuuainkomukset toteutuvat, uudistushakkuista kantorahatuloa kertyisi eniten, 170,4 milj. euroa. Vastaavasti harvennuksista kantorahatuloa kertyisi 53,1 milj. euroa.

- LIHATILASTO
- MELAN KUNTATILASTO

Lomitus (PÄIVITTY MAALISKUUSSA)

Vuosilomaan oli oikeutettu 1 474 kotieläinyrittäjää, joista vuosilomaa käytti 1 384 yrittäjää. Vuosilomapäivän keskipituus oli 6,7 tuntia ja lomittajien työpäiviä kertyi vuosilomien lomituksesta 32 666 kpl. Sijaisapua käytti 583 yrittäjää.

Sijaisapulomitukseen lomittajat käyttivät 22 506 työpäivää. Paikallisyksikön järjestämää lomitusta käytti 1 409 henkilöä ja itsejärjestettyä 72 henkilöä. Paikallisyksikön järjestämiä lomituspäiviä oli yhteensä 55 590 ja itsejärjestettyä 3 726 kpl (puuttuu vielä) (<https://tilastot.mela.fi/lomitustilastot>, 2021)

Mela-turva

Tähän päivitys huhtikuussa <https://tilastot.mela.fi/kuntatilastot>

MYEL-vakuutettujen määrä vuoden lopussa oli 4 157 henkilöä, joista miehiä 2 831 ja naisia 1 326, edellisestä vuodesta vakuutettujen määrä väheni 60 henkilöä. Keskimääräiset MYEL-vakuutettujen työtulot olivat vuonna 2020 21 800 euroa. Työterveyshuoltoon liittyneitä viljelijöitä oli 1 569 henkilöä, 38 % kaikista vakuutetuista. Vakuutettujen tilojen lukumäärä oli 2 934 kpl, muutosta edellisestä vuodesta on 73 tilaa.

Pohjoissavolaiset viljelijät maksoivat Myel- ja MATA-vakuutusmaksuja 13,9 miljoonaa euroa, keskimaksu oli noin 3 400 €/vuosi.

Melan kautta maksettavien eläkkeen saajia Pohjois-Savossa oli 8 685 henkilöä. Eläkkeensaajien määrä vähenee vuosittain noin 400 henkilöä. Vuosittain Pohjois-Savoon maksetaan eläkkeitä noin 75 miljoonaa euroa ja MATA-korvauksia ja Mela-päivärahoja noin 3,5 miljoonaa euroa. Eläkesumma on pysynyt viime vuosina samantasoinen eläkkeensaajien lukumäärän vähenemisestä huolimatta.